

Analýza řízení pohledávek ve firmě Getec spol. s r.o.

Nikola Průdková

Bakalářská práce
2015

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola Průdková**
Osobní číslo: **M12309**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza řízení pohledávek ve firmě Getec spol. s r.o.**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

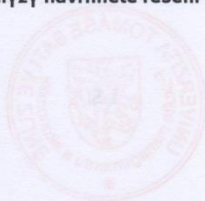
I. Teoretická část

- Prostudujte odbornou literaturu a zpracujte teoretické poznatky týkající se problematiky řízení pohledávek.

II. Praktická část

- Za pomoci účetních informací analyzujte řízení pohledávek ve vybrané společnosti.
- Na základě analýzy navrhněte řešení a doporučení pro vybranou společnost.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. Pohledávky: právně, daňově, účetně. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2007, 135 s. ISBN 978-80-247-1816-3.

PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER. Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, 119 s. ISBN 978-80-7263-678-5.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 264 s. ISBN 978-80-247-4702-6.

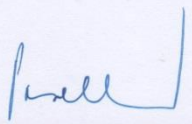
WILD, John J. Financial accounting: information for decisions. 4th ed. Boston: McGraw-Hill, c2008, 580 s. ISBN 978-007-3043-753.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Marie Paseková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **16. února 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2015**

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s přípoštění-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 12.5.2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tématem této bakalářské práce je analýza řízení pohledávek ve firmě Getec spol. s r.o. Úkolem je provést analýzu a navrhnout a doporučit firmě vhodné postupy zajištění a vymáhání pohledávek. Teoretická část byla zpracována pomocí literární rešerše a obsahuje charakteristiku pohledávek, jejich řízení a vymáhání. Na úvod praktické části byla charakterizovaná firma Getec spol. s r.o. a následně byla provedena stručná finanční analýza účetních výkazů. Dále byla provedena analýza pohledávek za období 2011 až 2013. Z analýzy vyplynulo, že pohledávky po splatnosti ve firmě činily až 60 % z celkových pohledávek. Ve druhé polovině praktické části byly popsány a analyzovány dosavadní postupy zajišťování a vymáhání. Na závěr práce byla navržena konkrétní doporučení pro firmu.

Klíčová slova: pohledávky, řízení pohledávek, analýza pohledávek, odběratel, vymáhání pohledávek, pohledávky po splatnosti

ABSTRACT

The topic of this Bachelor thesis is the analysis of receivables management in the Getec spol. s r.o company. The task is to make the analysis, propose and recommend appropriate procedures of securing and collecting of receivables. The theoretical part, worked out by means of literary research, contains a description of receivables, their management and collecting. At the beginning of the practical part the Getec spol. s r.o company was described, followed by a concise financial analysis of its accounting statements. Further on the receivables in the period between the years of 2011 and 2013 were analysed. This analysis shows that the receivables past due date in the Company make up to 60 % of the total amount of receivables. The second half of the practical part describes and analyses the existing procedures of securing and collecting. In the conclusion there were specific recommendations proposed for the Company.

Key words: Receivables, Receivables Management, Receivables Analysis, Customer, Collecting of Receivables, Receivables Past Due

Tímto bych ráda poděkovala doc. Ing. Marii Pasekové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat jednatelům firmy Getec spol. s r.o. za to, že mi umožnili zpracovávat bakalářku práci v jejich firmě. Zvláštní poděkování pak patří paní Grabovské, která mi ochotně sdělovala informace, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 POHLEDÁVKY	13
1.1 CHARAKTERISTIKA.....	13
1.2 ROZDĚLENÍ.....	14
1.3 VZNIK	16
1.4 OCEŇOVÁNÍ	17
1.5 OPRAVNÉ POLOŽKY A ODPIS.....	18
1.5.1 Opravná položka k pohledávce	18
1.5.2 Odpis pohledávky.....	19
1.6 PROMLČENÍ	20
1.7 ZÁNIK.....	20
1.7.1 Zápočet pohledávek	21
2 ŘÍZENÍ POHLEDÁVEK	22
2.1 PROVĚŘENÍ ODBĚRATELE	22
2.2 POSKYTNUTÍ OBCHODNÍHO ÚVĚRU	23
2.2.1 Úvěrový limit	23
2.2.2 Skonto	24
2.3 ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK.....	25
2.3.1 Smlouva.....	25
2.3.2 Záloha.....	25
2.3.3 Smluvní pokuta	25
2.3.4 Směnka	25
2.3.5 Pojištění.....	26
2.3.6 Faktoring	27
2.4 VYMÁHÁNÍ.....	27
2.4.1 Telefonický kontakt	27
2.4.2 Osobní kontakt	27
2.4.3 Písemné upomínky	28
2.4.4 Uznání dluhu	28
2.4.5 Inkasní kanceláře.....	28
2.4.6 Soudní vymáhání.....	29
2.4.7 Insolvenční řízení	29
3 FINANČNÍ ANALÝZA	30
3.1 VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA	30
3.2 UKAZATELE LIKVIDITY	31
3.2.1 Běžná likvidita	31
3.2.2 Pohotová likvidita	31
3.2.3 Hotovostní likvidita.....	32
3.2.4 Čistý pracovní kapitál	32

3.3	UKAZATELE AKTIVITY.....	32
3.3.1	Doba obratu pohledávek	32
3.3.2	Doba obratu závazků.....	33
3.3.3	Rychlost obratu pohledávek.....	33
3.3.4	Rychlost obratu závazků.....	33
II	PRAKTICKÁ ČÁST	34
1	PŘEDSTAVENÍ FIRMY GETEC SPOL. S R.O.	35
2	FINANČNÍ ANALÝZA	37
2.1	VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA ROZVAHY	37
2.2	UKAZATELE LIKVIDITY	39
2.3	UKAZATELE AKTIVITY.....	40
3	ANALÝZA POHLEDÁVEK VE FIRMĚ GETEC SPOL. S R.O.	41
3.1	POPIS POHLEDÁVEK.....	41
3.2	STAV POHLEDÁVEK K 31.12.2011	42
3.3	STAV POHLEDÁVEK K 31.12.2012	44
3.4	STAV POHLEDÁVEK K 31.12.2013	45
3.5	STAV POHLEDÁVEK PODLE ODBĚRATELŮ K 31.12.2013	47
4	SYSTÉM ŘÍZENÍ A VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK	49
4.1	VZNIK POHLEDÁVEK	49
4.2	INFORMACE O ODBĚRATELÍCH.....	50
4.3	PRAVIDLA PRO OBCHODNÍ ÚVĚR.....	50
4.4	ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK.....	51
4.4.1	Smlouva.....	51
4.4.2	Záloha.....	51
4.4.3	Smluvní pokuty	52
4.4.4	Směnka	52
4.4.5	Pojištění.....	52
4.4.6	Faktoring	53
4.5	OPRAVNÉ POLOŽKY A ODPISY	53
4.5.1	Opravné položky k pohledávkám.....	53
4.5.2	Odpisy pohledávek.....	55
4.5.3	Zápočet.....	55
4.6	VYMÁHÁNÍ.....	55
4.6.1	Písemná upomínka	55
4.6.2	Telefonický a osobní kontakt	56
4.6.3	Uznání dluhu	56
4.6.4	Inkasní kancelář	56
4.6.5	Soudní vymáhání.....	56
4.6.6	Insolvenční řízení	57
5	DOPORUČENÍ PRO FIRMU GETEC SPOL. S R.O.	58
	ZÁVĚR	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	61
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	64
	SEZNAM OBRÁZKŮ	65

SEZNAM TABULEK.....	66
SEZNAM PŘÍLOH.....	67
PŘÍLOHA P I: ROZVAHA FIRMY GETEC V TIS. KČ ZA ROKY 2011, 2012 A 2013	68
PŘÍLOHA P II: VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY FIRMY GETEC V TIS. KČ ZA ROKY 2011, 2012 A 2013	69

ÚVOD

V mnoha obchodních společnostech představují pohledávky významnou položku v aktivech rozvahy. Ne ve všech společnostech je ale pohledávkám věnována náležitá pozornost. V účetnictví se sice o výnosu účtuje v okamžiku vzniku pohledávky, ale na skutečnou úhradu musí společnost ještě čekat. Proto pohledávky musí být kryty z vlastních nebo cizích zdrojů a to až do své úhrady a tyto zdroje nemohou být efektivněji využívány.

Ve snaze zabránit pozdním úhradám a nesplaceným pohledávkám by měly být pohledávky průběžně sledovány od svého vzniku až do svého zániku. Jedině díky pravidelnému sledování je možné ve správný čas a vhodným způsobem vzniklé problémy řešit. Pravdou také je, že čím dříve začne vymáhání pohledávek po splatnosti, tím vyšší šance na jejich získání je.

Problematika pohledávek je poměrně rozsáhlá, tato bakalářská práce se proto zaměřuje na pohledávky ve firmě Getec spol. s r.o. a obsahuje pouze takové informace, které se firmy týkají nebo které v ní mohou být využity. Práce se dělí na dvě části. První část obsahuje teoretické informace o problematice pohledávek. Tyto informace vycházejí z odborných zdrojů a z příslušných zákonů. V teoretické části jsou pohledávky nejprve obecně charakterizovány a dále jsou uvedeny některé možnosti jejich zajištění a vymáhání. Jsou zde také popsány účetní operace, které se vztahují k účtování o pohledávkách. Práce je doplněna o ukazatele finanční analýzy, které jsou pohledávkami přímo nebo nepřímo ovlivněny. S ukazateli, které jsou zde uvedeny, je následně počítáno v praktické části.

Teoretické poznatky jsou v praktické části aplikovány na pohledávky a jejich řízení ve firmě Getec spol. s r.o. Nejprve jsou uvedeny obecné informace o firmě. Pro lepší pochopení finanční situace ve firmě jsou vypočítány a okomentovány ukazatelé finanční analýzy, které byly zmíněny již v teoretické části. Dále je provedena analýza stavu pohledávek ve třech sledovaných letech a pohledávky po splatnosti jsou dále analyzovány podle dnů po splatnosti. Analýza je provedena za pomoci tabulek a grafů. Výsledky analýzy jsou doplněny i o slovní komentáře. Další kapitoly se zabývají popisem dosavadních způsobů zajištění a vymáhání pohledávek ve firmě. V návaznosti na zjištěné nedostatky v systému řízení pohledávek jsou v závěru práce navržena vhodná řešení, díky kterým by mohla firma zefektivnit zajištění nově vzniklých pohledávek a vymáhání již vzniklých a neuhrazených pohledávek.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je analyzovat řízení pohledávek ve firmě Getec spol. s r.o. Tato firma se v posledních letech potýká s velkým objemem pozdě hrazených a nezaplacených pohledávek, což lze považovat za velký problém. Pohledávky ve firmě nejsou dostatečně zajištěny a následně nedochází ani k efektivnímu vymáhání.

Teoretická část práce je zpracována pomocí literární rešerše, která přehledně popisuje problematiku pohledávek. Po prostudování odborných knižních a internetových zdrojů a účinné legislativy byly do teoretické části vybrány podstatné informace týkající se pohledávek a jejich řízení. Ze získaných poznatků se následně vychází v praktické části.

Praktická část práci se zaměřuje na analýzu stavu pohledávek v letech 2011 až 2013 a na dosavadní řízení a vymáhání pohledávek. Hlavními podklady pro praktickou část byly interní informace o stavu a řízení pohledávek. Mezi interními dokumenty, které firma pro zpracování práce poskytla, byly účetní výkazy za sledované roky, přehledy vydaných faktur za sledované roky a přehledy nezaplacených faktur.

Pro kvalitní zpracování celé práce bylo dále potřeba získat detailnější informace o řízení a správě pohledávek. Tyto informace byly získány pomocí nestandardizovaných rozhovorů se zaměstnankyní a účetní firmy. Rozhovory probíhaly po předchozí domluvě v sídle společnosti.

V praktické části byla nejvíce využívána metoda analýzy, pomocí které byl rozebrán celkový problém na jednotlivé části. Analyzovány byly interní dokumenty i činnosti spojené se zajištěním a vymáháním pohledávek. Díky analýze byla odhalena slabá místa v současném řízení a pohledávek.

V závěru práce byla pomocí syntézy a dedukce z dílčích výsledků analýz odvozena nejvhodnější řešení pro firmu. Všechny návrhy zohledňují předmět podnikání, postavení firmy na trhu a současnou ekonomickou situaci. Tyto návrhy by měly zefektivnit řízení pohledávek ve firmě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POHLEDÁVKY

1.1 Charakteristika

Pohledávky, spolu se zásobami a krátkodobým finančním majetkem, patří mezi oběžná aktiva podniku. Bařinová a Vozňáková (2007) tvrdí, že pohledávky mají pro podnik mimořádný význam a jejich výše a rychlost obratu ovlivňují likviditu podniku.

Pohledávka představuje nárok věřitele (podniku) vůči dlužníku (fyzické, právnické osobě), jak definují Šteker a Otrusinová (2013, s. 90). Šoljaková (2006, s. 202) dodává, že pohledávky vznikají nejčastěji jako nárok na peněžní příjem v důsledku prodeje výkonů.

Legislativní úprava:

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o účetnictví),
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška k zákonu o účetnictví),
- České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle ky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen České účetní standardy),
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník),
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o obchodních korporacích).

Pohledávky se označují také jako obchodní úvěr (případně dodavatelský nebo zbožový úvěr). Valach a kol. (1999, s. 161) jej definují jako úvěr, který poskytuje dodavatel odběratelům tím, že dovolí zaplatit za dodávku až po uplynutí dohodnuté lhůty, která může být např. 14, 30, 60 dní.

Režňáková a kol. (2010, s. 54) doplňují, že o obchodním úvěru je třeba rozhodovat podle takových kritérií, která se používají při rozhodování o investicích. Poskytnutí obchodního úvěru musí být výsledkem marketingového i finančního rozhodnutí a je třeba brát v úvahu očekávané výnosy, likviditu a rizika.

Kislingerová a kol. (2010, s. 463-464) uvádějí jako pozitiva vzniku pohledávek fakt, že při poskytnutí obchodního úvěru lze čekat vyšší prodej, než při prodeji pouze za hotové. Délka odkladu splatnosti se může stát konkurenční výhodou a slouží také jako zdroj financování pro odběratele, kterým dodavatel umožňuje rozvoj. Jako negativum je nutno brát v potaz existenci rizika, že pohledávka nebude zaplacená, čímž věřiteli vznikne ztráta v hodnotě zboží nebo služeb a daní (DPH, daň z příjmů), které je nutné zaplatit.

1.2 Rozdělení

Podle doby splatnosti se pohledávky rozdělují na:

- **Krátkodobé**

Takové pohledávky, které jsou splatné do jednoho roku od svého vzniku.

- **Dlouhodobé**

Takové pohledávky, které jsou splatné za dobu delší než jeden rok od svého vzniku.

Šteker a Otrusinová (2013, s. 90-91) upozorňují, že pro vykazování pohledávek v rozvaze není určující doba splatnosti uvedená na smlouvě nebo na faktuře, ale doba, která zbývá do splatnosti v okamžiku, ke kterému se účetní závěrka sestavuje.

V rozvaze se pohledávky dále člení na:

- **Pohledávky za upsaný základní kapitál**

Jedná se o speciální položku pohledávek, která se nachází na prvním řádku rozvahy. Obsahuje pohledávky za upisovatele, společníky a členy družstva, které vyplývají z povinností splatit vklad do základního kapitálu a upsané nesplacené akcie. (Pilátová a Richter, 2011, s. 69)

- **Pohledávky z obchodních vztahů**

Jedná se o pohledávky, které vznikají za odběrateli. Obsahují také pohledávky za směnky, které byly předány bance k proplacení do doby jejich splatnosti. (Pilátová a Richter, 2011, s. 48-49)

- **Pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba**

Jedná se o krátkodobé poskytnuté půjčky a úvěry a krátkodobé i dlouhodobé pohledávky za ovládanými a za ovládajícími osobami kromě takových pohledávek, které se vykazují v jiné části rozvahy. (Kovanicová, 2012, s. 294)

- **Pohledávky – podstatný vliv**

Zahrnuje pohledávky za účetními jednotkami pod podstatným vlivem, mezi účetními jednotkami pod podstatným vlivem a pohledávky účetních jednotek pod podstatným vlivem za účetními jednotkami uplatňujícími podstatný vliv. Podstatný vliv se rozumí podíl na základním kapitálu dceřiné společnosti ve výši 20 % až 50 %. (Paseková, 2007, s. 51)

- **Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení**

Obsahuje pohledávky ve výši předepsané úhrady ztráty a pohledávky za účastníky sdružení, které není právnickou osobou, s výjimkou pohledávek, které jsou vykazované v jiných položkách. Dále obsahuje krátkodobé půjčky společníkům, členům družstva a účastníkům sdružení, které není právnickou osobou. (Paseková, 2007, s. 51)

- **Poskytnuté zálohy**

Obsahují poskytnuté zálohy s výjimkou těch, které se vykazují v jiné části rozvahy, což jsou například zálohy na nákup dlouhodobého majetku a zásob.

- **Dohadné účty aktivní**

Do dohadných účtů aktivních patří takové pohledávky, které věcně a časově souvisejí s běžným obdobím, ale nejsou k nim doloženy veškeré doklady. Protože hodnota takových pohledávek není známa, je nutné ji odhadnout. Taková pohledávka může vzniknout například za pojišťovnou, která nepotvrdí výši pojistného plnění do konce účetního období, ve kterém k pojistné události došlo. (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 97)

- **Jiné pohledávky**

Tato položka zahrnuje například pohledávky za zaměstnanci, za náhradu škody a manka, z prodeje nebo pronájmu podniku nebo jeho části a z emitovaných dluhopisů.

- **Odložená daňová pohledávka**

Patří vždy mezi dlouhodobé pohledávky. Vyjadřuje částky daně z příjmů, které vznikají z přechodných rozdílů mezi daňovou základnou a účetní hodnotou aktiv a pasiv, a které budou uplatněny v příštích obdobích. Výsledkem může být zdanitelný nebo odčitatelný přechodný rozdíl. Jedná se o nástroj, prostřednictvím kterého se uplatňuje zásada opatrnosti při vykazování výsledku hospodaření (Paseková, 2007, s. 52)

- **Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění**

Vždy se řadí ke krátkodobým pohledávkám. Zahrnuje nároky na výplaty sociálních dávek zaměstnancům a pohledávky za Českou správu sociálního zabezpečení a zdravotními pojišťovnami. (Paseková, 2007, s. 54)

- **Pohledávky za státem**

Jde zejména o pohledávky z titulu daní, které vznikají při nároku na vrácení přeplatku nebo jako nárok při nadměrném odpočtu daně. Řadí se vždy mezi krátkodobé. (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 96)

Valach a kol. (1999, s. 135) tvrdí, že pohledávky jsou velmi různorodé a lze je členit dle subjektů na platící a neplatící, podle místa vzniku na tuzemské a zahraniční, podle periodicity na pravidelné a náhodné apod.

Bařinová a Vozňáková (2007, s. 71) rozdělují pohledávky na:

- **Běžné**

Pokud se dlužník nachází v příznivé finanční situaci a nelze pochybovat o včasné úhradě.

- **Sporné**

Pokud dlužník vysloví nesouhlas s některou z náležitostí pohledávky (například částka, délka splatnosti apod.).

- **Pochybné**

Pokud pohledávka není uhrazena do doby splatnosti, byla učiněna výzva, aby dlužník zaplatil, a pokud je pravděpodobné, že pohledávka bude uhrazena zcela nebo částečně.

- **Nedobytné**

Pokud existují znaky, že pohledávka nebude uhrazena. Jako nedobytné by měly být označeny vždy pohledávky, pokud se dlužník dostane do konkurzního nebo vyrovnávacího řízení.

1.3 Vznik

Šantrůček (2005, s. 12) uvádí, že pohledávka vzniká v určitém okamžiku a má dohodnutou dobu splatnosti. Vznik pohledávky může být spojen s přechodem vlastnických práv, splněním dodávky nebo s přechodem práv, povinností a výhod z dodaného zboží či služeb.

Pohledávky z obchodního styku vznikají vystavením platebního dokladu a zanikají úhradou částky, která je na dokladu. Smlouva může být uzavřena ústně nebo písemně a zajišťovací prostředky jsou požadovány pouze výjimečně. Naproti tomu jsou pohledávky z bankovních úvěrů a půjček mezi fyzickými a právnickými osobami obvykle písemné a často jsou zajištěny některým ze zajišťovacích instrumentů. (Šantrůček, 2005, s. 12)

Pilátová a Richter (2011, s. 47) ohledně účtování pohledávek odkazují na Český účetní standard č. 017 – Zúčtovací vztahy. Tento standard stanovuje základní postupy účtování pohledávek a závazků. Podle druhu pohledávky se určuje správný účet pohledávek pro stranu má dáti a souvztažný účet pro výnosy na straně dal. Pokud výnos podléhá DPH je plátce povinen účtovat také o této dani.

Šteker a Otrusinová (2013, s. 92) upozorňují, že pro pohledávky a závazky platí zákaz kompenzace. Proto nelze vzájemně vyrovnávat účty pohledávek a závazků. V § 58 vyhlášky k zákonu o účetnictví jsou stanoveny výjimky, mezi které patří například pohledávky a závazky ke stejné fyzické nebo právnické osobě, které jsou splatné do 1 roku a jsou ve stejných měnách, dále také doměrky a vratky daní.

1.4 Oceňování

Oceňování pohledávek upravuje zákon o účetnictví. Podle § 25 tohoto zákona se pohledávky při vzniku oceňují jmenovitou hodnotou a při nabytí za úplatu nebo vkladem pořizovací cenou. Podle § 27 tohoto zákona se pohledávky určené k obchodování oceňují reálnou hodnotou.

Bařinová a Vozňáková (2007, s. 72) charakterizují způsoby oceňování takto:

- **Pořizovací cena**

Do této ceny mohou být zahrnuty také náklady spojené s pořízením pohledávky. Nejčastěji se jedná o zaplacená znalecká ocenění, provize a odměny právníkům.

- **Jmenovitá hodnota**

Cena, která je přiřazena pohledávce v okamžiku vzniku a neobsahuje žádné vedlejší náklady.

- **Reálná hodnota**

Jedná se o cenu, kterou stanoví znalec nebo o takovou, která je dána aktivním trhem.

Šteker a Otrusinová (2013, s. 92) doplňují, že k okamžiku sestavení účetní závěrky se pohledávky oceňují v historické ceně, která vychází z původní jmenovité nebo pořizovací ceny a může být snížena o opravné položky.

1.5 Opravné položky a odpis

Šteker a Otrusinová (2013, s. 20) uvádějí, že každá účetní jednotka musí respektovat zásadu opatrnosti a účtovat tak, aby aktiva a výnosy nebyly nadhodnoceny a pasiva a náklady podhodnoceny. Důsledkem je účtování o opravných položkách, rezervách a odpisech. Svatošová a Trávníčková (2012, s. 196) doplňují, že zásada opatrnosti může být naplňována také v případě, kdy účetní jednotka používá pro oceňování reálnou hodnotu, která již znehodnocení obsahuje.

Zásadu opatrnosti definuje Kovanicová (2012, s. 128) takto:

„Při oceňování majetku a závazků se podniku ukládá brát v úvahu všechny reálně předvídatelné závazky a ztráty, které jsou podniku ke dni sestavení výkazů známy, a to i v případě, že jejich výše není přesně zjistitelná.“

Opravné položky i odpisy lze rozdělit na zákonné a účetní, nebo také na daňové a nedaňové. Jak z označení vyplývá, rozdíl je v tom, že pokud jsou OP a odpisy upraveny zákonem, pak jsou i daňově účinné. Pokud nesplňují zákonné podmínky, pak se jedná o účetní OP a odpisy, které neovlivňují základ daně.

1.5.1 Opravná položka k pohledávce

Tvorba opravných položek se řídí zákonem o účetnictví, vyhláškou k zákonu o účetnictví a zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o rezervách).

Od 1.1.2014 došlo k novelizaci zákona o rezervách, která přinesla určitá zjednodušení pravidel, podle kterých je možné vykazovat zákonné opravné položky k pohledávkám. Martínková (2014) upozorňuje, že tato pravidla se vztahují až na pohledávky vzniklé po 1.1.2014. Starší pohledávky se dále řídí zákonem platným do 31.12.2013.

Opravné položky se vytvářejí v případech, kdy dochází ke snížení hodnoty pohledávky, ale nejedná se o snížení trvalé.

Pokud zákon o rezervách neurčí jinak, může OP tvořit pouze osoba, která vede účetnictví a jejíž pohledávky nejsou promlčené, bylo o nich účtováno ve výnosech a podléhaly dani

z příjmů. Dále není možné tvořit OP u pohledávek za spojenými osobami a za dlužníky, ke kterým účetní jednotka eviduje závazky. Pokud dojde k tvoření nad rámec tohoto zákona, pak se jedná o OP daňově neuznanou.

Šteker a Otrusínová (2013, s. 104) označují jako nejčastější důvod tvorby OP situaci, kdy je pohledávka po lhůtě splatnosti. Výše a odůvodněnost OP se posuzuje během inventarizace, a následně může být opravná položka upravena na jinou výši nebo zrušena, pokud již není důvod ji tvořit.

Martínková (2014) upozorňuje, že při posuzování zákonných OP nestačí mít jen fakturu, která potvrzuje datum splatnosti, ale jsou nutné i další dokumenty. Mezi doplňující dokumenty patří doklad o sjednané promlčecí lhůtě, pokud je jiná než obecná. Dále rozhodnutí o zahájení řízení, potvrzení, zda nebyl dluh uznán nebo zda se nejedná o spojenou osobu a zda věřitel neeviduje proti dlužníku závazek.

Opravná položka nesmí mít aktivní zůstatek a není možné ji tvořit na zvýšení hodnoty, upozorňují Pilátová a Richter (2011, s. 58). Tvorba opravných položek se účtuje na vrub nákladového účtu Tvorba a zúčtování opravných položek a souvztažně na rozvahový účet Opravné položky k pohledávkám. Rušení či snížení se provádí zápisem opačným. Pro rozlišení opravných položek zákonných a účetních je vhodné použít samostatné syntetické, případně analytické účty.

1.5.2 Odpis pohledávky

Bařinová a Vozňáková (2007, s. 77) definují odpis pohledávky jako přímé snížení její hodnoty, kdy se odepsaná částky promítne do nákladů. Jedná se o nevratný krok a v budoucnu není možné hodnotu opět zvýšit.

Podmínky pro odpis pohledávek stanovuje zákon č. 586/1991 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o daních z příjmů). Podle § 24 odst. 2 písm y) tohoto zákona lze pohledávky daňově odepsat. Bařinová a Vozňáková (2007, s. 78) uvádějí, že odpis nad rámec tohoto zákona není daňově uznaný a provádí se na základě rozhodnutí účetní jednotky podle vnitropodnikové směrnice.

Kout a Líbal (2013, s. 126) upozorňují, že i po zaúčtování odpisu pohledávky je nutné odepsanou pohledávku sledovat na podrozvahových účtech, protože informace o odpisu budou důležité v případě, kdyby došlo k úhradě odepsané pohledávky. Obsah

podrozvahového účtu není stanoven, autoři doporučují vytvořit tabulku v excelu s potřebnými informacemi.

Odpis se v účetnictví zobrazí na straně má dáti na nákladovém účtu Odpis pohledávky a souvztažně se sníží účet Odběratelé. Pro rozlišení, zda se jedná o odpis daňově uznatelný nebo ne, je vhodné použít analytiku u nákladového účtu. V případě úhrady odepsané pohledávky se bude účtovat na vrub účtu peněžních prostředků a ve prospěch účtu Výnosy z odepsaných pohledávek, který je opět nutné rozlišit na daňově uznatelný a neuznatelný.

1.6 Promlčení

Promlčení definuje občanský zákoník v § 609 (Česko, 2012) následovně:

„Nebylo-li právo vykonáno v promlčecí lhůtě, promlčí se a dlužník není povinen plnit. Plnil-li však dlužník po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil.“

Pohledávka tedy promlčením nezaniká, pouze se snižuje šance na její úhradu. Občanský zákoník dále uvádí všeobecnou promlčecí lhůtu na 3 roky. Smluvní strany si ale mohou dohodnout jinou lhůtu, která ovšem musí být minimálně 1 rok a nejdéle 15 let. Lhůta se počítá ode dne, kdy mohlo být právo prvně vykonáno. Promlčecí lhůta se pozastavuje pouze v případě, kdy dojde na soudní řízení. (Česko, 2012)

Na pohledávky, které vznikly do 31.12.2013 se vztahují odlišná pravidla. Promlčecí dobu stanovoval nejen zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen starý občanský zákoník), ale také zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen obchodní zákoník). Kislingerová a kol. (2010, s. 493) uvádějí, že obecná promlčecí doba v těchto případech činila 4 roky u pohledávek vzniklých mezi podnikateli (upraveno obchodním zákoníkem) a u pohledávek mezi podnikatelem a občanem (upraveno starým občanským zákoníkem) činila obecná promlčecí doba 3 roky.

1.7 Zánik

Podle Šantrůčka (2005, s. 21) pohledávky nejčastěji zanikají úhradou nebo částečnou úhradou. Jako další právní úkony, které vedou k zániku pohledávky, autor uvádí například odstoupení od smlouvy, prominutí dluhu (věřitel se vzdá práva na úhradu), uplynutí prekluzní lhůty, zánik v důsledku zániku osoby dlužníka nebo věřitele a zánik z rozhodnutí státního orgánu.

Celá nebo částečná úhrada pohledávky se účtuje jako snížení pohledávky (strana dal) a přírůstek peněžních prostředků na straně má dáti.

1.7.1 Zápočet pohledávek

Bařinová a Vozňáková (2007, s. 47) vidí zápočet pohledávek jako velmi jednoduchý způsob splacení pohledávek. Podstata spočívá ve vzájemném vyrovnání pohledávek a závazků, které vznikly vůči stejné osobě. Započíst lze všechny způsobilé pohledávky, což jsou takové, které mohou být uplatněny u soudu, a u kterých zápočet nezakazuje zákon nebo smlouva.

Problematika zápočtů se od 1.1.2014 řídí pouze občanským zákoníkem. Před tímto datem byly obecné informace pro zápočet upraveny starým občanským zákoníkem a započtení v obchodních vztazích zvláště řešil obchodní zákoník.

Doleček (2014) uvádí, že zápočet může být jednostranný nebo dvoustranný. Pokud se jedná o jednostranný zápočet, pak není nutný souhlas druhé strany. Pro tento zápočet stačí, pokud jen jedna strana projeví vůli (doručí písemné oznámení druhé straně). V případě dvoustranného zápočtu je již nutná dohoda všech účastníků a lze započíst různé, tedy i nezpůsobilé, pohledávky (nestanoví-li zákon jinak).

Zápočet pohledávky se závazkem je možné zaúčtovat kompenzovaně, kdy na straně má dáti stojí účet závazkový a na straně dal pohledávkový. Druhou možností, jak účtovat, je použití spojovacího účtu Vnitřní zúčtování. Je také vhodné vytvořit pomocí analytiky zvláštní účet pro účtování zápočtů. Účtování probíhá na základě vnitřního účetního dokladu.

2 ŘÍZENÍ POHLEDÁVEK

Valach a kol. (1999, s. 136) definují řízení pohledávek jako činnost podniku, která vede k optimalizaci jejich pohledávek. Kislingerová a kol. (2010, s. 469) dodávají, že v rámci řízení pohledávek se stanovují pravidla pro poskytování dodavatelských úvěrů, platební podmínky, zajišťovací instrumenty a postupy při vymáhání.

Podle Kislingerové a kol. (2007, s. 474) je hlavním cílem řízení pohledávek ochrana věřitele před množstvím pozdě placených faktur a minimalizace nedobytných pohledávek. Společnost může dosáhnout tohoto cíle díky prevenci, která spočívá ve snaze zabránit vzniku nedobytných a pozdě hrazených pohledávek. Pokud prevence není účinná, je nutné přejít k vymáhání nezaplacených pohledávek.

2.1 Prověření odběratele

Informace o obchodních partnerech jsou velmi důležité při sjednávání smluv. Zejména u nových odběratelů je výhodné znát včasné a přesné informace. Důležité je ale také prověřovat finanční situaci stálých odběratelů. (Bařinová a Vozňáková, 2003, s. 11)

Informace lze získat z interních a externích zdrojů. Za interní zdroj jsou považovány informace z účetnictví (pokud již k nějakému obchodu došlo) a poznatky z komunikace s odběratelem. Mezi externí zdroje patří:

- **Kancelářské informace**

Takové informace, jako je obchodní firma, právní forma, datum založení a vzniku, výše základního kapitálu, účetní výkazy a kontaktní údaje na majitele a vedoucí pracovníky lze získat z obchodního a živnostenského rejstříku. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 13)

- **Obchodní věstník**

Poskytuje informace o podnicích, které se dostaly do konkurzního nebo likvidačního řízení. Za poplatek je přístupný na internetu nebo v tištěné verzi. (Bařinová a Vozňáková, 2007 s. 15)

- **Centrální registr dlužníků**

Tato databáze obsahuje informace o fyzických i právnických osobách, které se staly dlužníky. Po registraci a zaplacení poplatku si v databázi může každý ověřit platební schopnost svého odběratele.

- **Bankovní informace**

Jedná se o informace, které nashromáždily banky o svých klientech. Banka může podat informace třetí straně pouze se souhlasem klienta, jen ve výjimečných případech i bez souhlasu. (Vozňáková, 2004, s. 15)

2.2 Poskytnutí obchodního úvěru

Než dojde k poskytnutí obchodního úvěru, doporučují Režňáková a kol. (2010, s. 59) zvážit jeho vliv na cenu zboží a objem prodeje. Je důležité správně rozhodnout o tom, zda budou náklady na obchodní úvěr zahrnuty do ceny nebo bude poskytnutí obchodního úvěru považováno za konkurenční výhodu s nižším výnosem. Dále je nutné zhodnotit potenciální nárůst pohledávek po splatnosti, které by mohly způsobit problémy při financování jiných aktivit.

Dále Režňáková a kol. (2010, s. 60) uvádějí tři zásady, kterými by se rozhodnutí o obchodním úvěru mělo řídit:

- Maximalizace zisku má být přednější než minimalizace nevyhmatelných pohledávek.
- Vyhýbání se riskantním obchodům. Pokud se jedná o velkou objednávku nebo se objeví pochybnosti, pak je nutné detailně prověřit zákazníka.
- Spíše zaměření na budoucnost, než na momentální objednávku. Pokud existuje šance na získání pravidelného odběratele, vyplatí se zariskovat.

Režňáková a kol. (2010, s. 61-62) doporučují při stanovení délky obchodního úvěru vycházet z plánu výdajů společnosti. Hlavním úkolem je určit takovou dobu splatnosti odběratelských faktur, aby nedocházelo k nesouladu mezi příjmy a výdaji ve společnosti, a nebylo nutné využít krátkodobé cizí zdroje. Pokud je to možné, měla by být délka poskytnutí úvěru stejně dlouhá nebo delší, než jakou nabízí konkurence.

2.2.1 Úvěrový limit

Stanovuje maximální sumu neuhrazených pohledávek k jednomu odběrateli v jednom okamžiku. Úvěrový limit lze přirovnat ke kontokorentnímu úvěru. Při zaplacení části pohledávek si odběratel uvolní část úvěrového rámce a může opět nakoupit na obchodní úvěr. Snahou je omezit velikost nezaplacených pohledávek. Pokud totiž zákazník potřebuje

novou dodávkou a již má vyčerpaný limit, musí splatit některou z dřívějších faktur. (Kislingerová a kol., 2010, s. 476)

2.2.2 Skonto

Kislingerová a kol. (2010, s. 490) popisují skonto jako slevu, kterou může dodavatel nabídnout odběrateli za to, že zaplatí za dodávku dříve, než je dohodnutá doba splatnosti. Skonto lze také brát jako prevenci proti nedobytným a pozdě hrazeným pohledávkám. Negativem je snížení prodejní ceny.

Výška slevy a lhůta inkasa má podle Režňákové a kol. (2010, s. 62-63) vycházet z kalkulace nákladů na úvěr na principu čisté současné hodnoty s přihlédnutím k nákladům na obstarání alternativního zdroje financování. Autoři upozorňují, že musí platit následující vztah, aby poskytnutí skonta nebylo pro prodávajícího ztrátové:

$$HD_s \times (1 + i_t) \geq HD$$

kde:

HD_s = hodnota dodávky snižená o skonto v Kč,

HD = fakturovaná hodnota dodávky,

i_t = alternativní výnosová míra přepočtená na dny, které uplynou mezi standardní dobou splatnosti a dobou pro využití skonta.

Podle Kislingerové a kol. (2010, s. 490) skonto v praxi funguje tak, že je ve smlouvě nebo na faktuře uvedena podmínka např. 5/10, netto 70. Toto označení znamená, že pokud odběratel zaplatí do 10 dnů, má nárok na slevu 5 % z ceny. Pokud odběratel nemá zájem využít skonto, platí pro něj splatnost 70 dnů a dohodnutá cena.

Pokud odběratel skonto využije, pak dodavateli zašle částku sniženou o skonto (úctováno Bankovní účet/Odběratel). Zbylá částka z účtu Odběratel je u prodávajícího úctována na straně má dáti výnosového účtu, například Tržby za zboží. Dodavatel je povinen vystavit opravný daňový doklad, ve kterém upraví výši základu daně a daň. Tento doklad zašle odběrateli a v běžném přiznání k DPH si tuto opravu uvede jako samostatné zdanitelné plnění. Na základě opravného dokladu je promítnuta oprava DPH také v účetnictví. Toto je pouze jedna z možností, jak lze o skontu účtovat.

2.3 Zajištění pohledávek

Existuje řada zajišťovacích prostředků, které mohou být při obchodování využity, tvrdí Režňáková a kol. (2010, s. 91). Zajišťovací prostředky definuje zákon o obchodních korporacích a občanský zákoník.

2.3.1 Smlouva

Vymezuje smluvní strany, předmět závazku, dodací, platební a jiné podmínky. Smlouva a její obsah jsou významným důkazem, pokud by bylo nutné přistoupit k vymáhání.

2.3.2 Záloha

Bařinová a Vozňáková (2007, s. 15) považují zálohovou platbu jako velmi rozšířený zajišťovací instrument. Prostřednictvím zálohy lze zaplatit část nebo celou hodnotu domluvené částky.

V okamžiku přijetí zálohy od odběratele účtuje dodavatel o této částce na vrub účtu peněžních prostředků a ve prospěch závazkového účtu Přijaté zálohy (účtová třída 3). Když dojde k záúčtování odběratelské faktury, zúčtuje dodavatel závazek proti účtu Odběratelé, čímž sníží pohledávku. Pokud se jedná o dlouhodobé zálohy, pak se účtuje na účtu ze 4. účtové třídy Dlouhodobé přijaté zálohy.

2.3.3 Smluvní pokuta

Ujednání o smluvní pokutě se uzavírá písemně a slouží jako prevence před případnými spory o náhradu škody. Strana, která poruší sjednané povinnosti, musí uhradit smluvní pokutu bez ohledu na to, zda druhé straně škoda skutečně vznikla. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 26)

O smluvních pokutách se účtuje na výnosové nebo nákladové účty bez ohledu na to, zda došlo k úhradě. Zatímco účet Smluvní pokuty a úroky z prodlení je daňově uznatelný pouze v případě, kdy došlo k úhradě, účet Ostatní pokuty a penále není daňově uznatelný nikdy.

2.3.4 Směnka

Wild (2008, s. 292) popisuje směnku jako písemný slib dlužníka zaplatit určitou peněžní částku k určitému datu nebo kdykoli na vyžádání. Součástí částky jsou většinou také

úroky. Směnky jsou používány v mnoha obchodních transakcích, například při platbách za výrobky a služby, při půjčování peněz.

Směnka je platná pouze tehdy, obsahuje-li náležitosti požadované zákonem č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů.

V případě, že společnost potřebuje peněžní prostředky dříve, než je uvedena splatnost na směnce, může ji postoupit bance k eskontu. Pokud banka směnku přijme, poskytne společnosti eskontní úvěr. Režňáková a kol. (2010, s. 82) upozorňují, že hodnota eskontního úvěru je nižší, než částka uvedená na směnce, protože banka si za tuto službu sráží úrok (diskont). Finanční prostředky z eskontního úvěru může společnost použít na financování svých aktiv. Ke dni splatnosti směnky je odběratel povinen zaplatit částku uvedenou na směnce bance. Pokud by tak neučinil, povinnost zaplatit by se přenesla na společnost (dodavatele).

Bařinová a Vozňáková (2007, s. 35) podotýkají, že směnka, která je vystavena po splatnosti pohledávky, může být věřitelem brána jako jistící nástroj a může oddálit vymáhání dlužné částky.

Směnka, která slouží jako platební prostředek, se v účetnictví vykazuje v pořizovací ceně (hodnota původní pohledávky) a v průběhu se zvyšuje o příslušný alikvotní úrokový výnos. V okamžiku vystavení směnky zaniká v účetnictví věřitele pohledávka a souvztažně se účtuje na účet Směnky k inkasu ve skupině 31. O alikvotním úrokovém výnosu se účtuje na straně má dáti speciálního analytického účtu ke Směnkám k inkasu a na straně dal ve výnosech, skupina 66. V případě úhrady směnky dlužníkem se odúčtují částky z účtu Směnky k inkasu, včetně analytického účtu a souvztažně je zaúčtován peněžní příjem.

2.3.5 Pojištění

Jak uvádí Režňáková a kol. (2010, s. 89), díky pojištění obchodních úvěrů lze převést platební riziko z dodavatele na úvěrovou pojišťovnu. Pojištění se sjednává zejména jako ochrana před neuhrazením pohledávky. V případě výplaty pojistného nevzniká dodavateli ztráta a nedochází k výpadku v cash flow. Pojišťovna se zároveň snaží neuhrazené pohledávky vymáhat.

2.3.6 Faktoring

Pokud během čekání na úhradu od odběratelů společnost potřebuje finanční prostředky, ale nemá dostatek vlastních zdrojů a získání cizích zdrojů je kvůli vysokým úrokovým sazbám neefektivní, může přistoupit na faktoring. (Režňáková a kol., 2010, s. 92)

Režňáková a kol. (2010, s. 92) definují faktoring jako odkup krátkodobých pohledávek z obchodního styku, které nejsou zajištěny. Vše probíhá na základě faktoringové smlouvy, kterou uzavírá faktoringová společnost s prodávajícím (dodavatelem). Faktor část hodnoty pohledávek zaplatí ihned, část k sjednanému datu a část (asi 0,5-3 %) si účtuje jako provizi. Autoři rozlišují faktoring na:

- Bezregresní, kdy přechází na faktora riziko spojené s nezaplacením pohledávky.
- Regresní, kdy má faktoringová společnost právo vrátit pohledávku dodavateli, pokud ji dlužník do dne splatnosti neuhradí.

2.4 Vymáhání

Pokud vzniku pozdě hrazených a nedobytných pohledávek nezabrání ani preventivní opatření, pak musí společnost začít s jejich vymáháním. Důležité je stanovit postupy, které budou v případě vymáhání ve společnosti použity. I přes to je ale nutné přistupovat ke každé neuhrazené pohledávce individuálně. (Kislingerová a kol., 2010, s. 492, 493)

Valach a kol. (1999, s. 140) uvádějí, že v prvotní fázi vymáhání by měl pověřený zaměstnanec kontaktovat dlužníka, zjistit důvody opoždění platby a zeptat se na předpokládané datum úhrady, případně nabídnout splátkový kalendář. Poté by mělo následovat písemné zasílání upomínek, případně i penalizační faktura. Pokud i nadále nebude pohledávka uhrazena, doporučují autoři zahájit vymáhání soudní nebo mimosoudní cestou.

2.4.1 Telefonický kontakt

Podle Kislingerové a kol. (2010, s. 494) je tento způsob efektivní v případě většího množství zákazníků s menším objemem pohledávek. Jedná se o málo nákladný a rychlý způsob vymáhání.

2.4.2 Osobní kontakt

Lepších výsledků, než při telefonickém kontaktu, lze podle Kislingerové a kol. (2010, s. 496) dosáhnout osobním kontaktem, protože takto daný slib dlužníka více zavazuje.

Je nutné počítat s náklady, jak časovými, tak cestovními, proto se používá u pohledávek s vyšší hodnotou.

2.4.3 Písemné upomínky

Podle Kislingerové a kol. (2010, s. 496) význam písemných upomínek ztratil na významu a jedná se tak spíše o dokumentační účel před zahájením soudního řízení. Než dojde k zahájení vymáhání soudně, musí být dlužníkovi doporučeně zaslána poslední upomínka s charakterem pokusu o smír. Autoři ale dodávají, že pokud je upomínka napsána vhodnou formou, obsahuje návrh řešení a naznačuje další postup při neuhrazení, může přimět dlužníka komunikovat nebo i zaplatit.

2.4.4 Uznání dluhu

Bařinová a Vozňáková (2007, s. 44) popisují uznání závazku jako písemné prohlášení, které učiní dlužník vůči věřiteli a potvrdí mu tak svůj dluh. Tím, že dlužník uzná svůj závazek, stvrzuje, že závazek v době uznání existoval. Součástí uznání dluhu může být také splátkový kalendář. Výhodou pro věřitele je také to, že od uznání dluhu začíná běžet nová promlčecí lhůta.

Podle § 639 občanského zákoníku se právo promlčí za deset let ode dne, kdy k uznání došlo. Pokud dlužník v uznání určí i dobu, do které závazek splní, potom se desetiletá promlčecí lhůta počítá až od posledního dne, kdy mělo být splněno. V § 2054 občanského zákoníku je uvedeno, že za uznání dluhu se považuje také placení úroků z tohoto dluhu. (Česko, 2012)

2.4.5 Inkasní kanceláře

Podle Bařinové a Vozňákové (2007, s. 43) nabízí inkasní kancelář nejen inkaso pohledávek, ale i další úkony spojené s pohledávkami, jako je vyplňování formulářů pro soud, zjišťování informací pro exekuce, jednání s právníky apod. Výhodou inkasních kanceláří jsou jejich zkušenosti s řešením nedobytných pohledávek. Tyto kanceláře zastupují své klienty na základě plné moci nebo mandátní smlouvy.

Kislingerová a kol. (2010, s. 497) dodávají, že při využití této služby vznikají společnosti náklady navíc, které se skládají z úvodního poplatku a následné provize z vymožené částky.

2.4.6 Soudní vymáhání

Bařinová a Vozňáková (2003, s. 55) definují soudní vymáhání jako vymáhání pomocí státního donucení. Jedná se o činnosti od podání žaloby, až po výkon soudního rozhodnutí. K žádosti o soudní vymáhání je potřeba doložit potřebné doklady, zejména písemnosti jako je smlouva, faktura, upomínky apod.

Bařinová a Vozňáková (2003, s. 57) upozorňují, že rozhodnutí soudu o povinnosti dlužníka zaplatit pohledávku nemusí znamenat, že k úhradě skutečně dojde. Pokud se jedná o právnickou osobu, která již žádný majetek nemá, k zaplacení ze strany dlužníka stejně nedojde.

2.4.7 Insolvenční řízení

Insolvenční řízení, nebo také řízení o úpadku, může mít několik podob. Insolvence může být řešena vyhlášením konkursu, oddlužením a reorganizací. Jak uvádějí Bařinová a Vozňáková (2003, s. 65), návrh na prohlášení insolvence může podat sám dlužník nebo kdokoliv z jeho věřitelů. Pokud insolvenční soud návrhu vyhoví, vyzve insolvenční správce věřitele, aby v určené lhůtě přihlásili své pohledávky.

Kislingerová a kol. (2010, s. 498) uvádějí, že při vyhlášení konkursu jsou nejprve uspokojeny nároky správce konkurzní podstaty a pohledávky vzniklé po prohlášení konkursu. Dále jsou uspokojeny pohledávky zaměstnanců, nároky státu z titulu daní, cla a sociálního a zdravotního pojištění. Až nakonec přicházejí na řadu pohledávky dalších věřitelů. Z toho lze vyvodit, že šance dodavatelů na uspokojení jejich pohledávek jsou velmi malé.

3 FINANČNÍ ANALÝZA

Růčková (2011) vidí jako hlavní cíl finanční analýzy získání podkladů pro správné rozhodnutí o fungování podniku. Také Knápková, Pavelková a Šteker (2013) považují finanční analýzu za velmi dobrý nástroj ke zhodnocení finanční situace. Díky ní je možné odhalit, zda je podnik ziskový, zda má přiměřenou kapitálovou strukturu, zda efektivně používá svá aktiva, zda dokáže splácet závazky včas a další významné ukazatele.

Finanční analýza vychází z minulosti, současnosti a předpovídá budoucí finanční podmínky, shodují se Růčková (2011, s. 9) i Valach a kol. (1999, s. 91).

Pro sestavení finanční analýzy jsou nejčastěji čerpána data z následujících účetních výkazů:

- **Rozvaha**

Jedná se o základní výkaz podniku, který informuje o struktuře majetku a o zdrojích, kterými je kryt. Platí, že aktiva se musejí rovnat pasivům. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, s. 23)

- **Výkaz zisku a ztráty**

Tento výkaz obsahuje výnosy a náklady za určité období a jejich vliv na výsledek hospodaření. (Růčková, 2011, s. 32)

- **Výkaz o peněžních tocích**

Jedná se o přehled příjmů a výdajů za určité období. Někdy se také označuje anglickým výrazem cash flow.

- **Příloha**

Obsahuje vysvětlující a doplňující informace, které požaduje vyhláška k zákonu o účetnictví. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, s. 58)

3.1 Vertikální a horizontální analýza

Růčková (2011, s. 104, 109) definuje vertikální analýzu jako procentuální rozbor účetního výkazu. Smyslem je zjistit podíly jednotlivých částí na celkové hodnotě. Horizontální analýza odpovídá na otázku o kolik se meziročně každá položka výkazu změnila. Je možné ji interpretovat v absolutním nebo procentuálním vyjádření. Pro lepší orientaci a srovnání autorka doporučuje použít vyjádření v procentech.

$$\text{Absolutní změna} = \text{běžné období} - \text{předchozí období}$$

$$\text{Procentuální změna} = \frac{\text{běžné období} - \text{předchozí období}}{\text{předchozí období}} \times 100$$

3.2 Ukazatele likvidity

Likviditu charakterizuje Kislingerová a kol. (2010, s. 103) jako schopnost podniku přeměnit svůj majetek na peněžní prostředky, kterými následně kryje všechny své závazky. Vedle toho je nutné rozlišovat také likvidnost, která vyjadřuje míru obtížnosti přeměny majetku na peněžní prostředky.

Růčková (2011, s. 49) a Kislingerová a kol. (2010, s. 103) se shodují, že likvidita je pro dlouhodobé fungování podniku důležitá, protože díky ní je podnik schopen hradit své závazky. Zároveň ale autoři dodávají, že příliš vysoká likvidita není výhodná pro vlastníky, protože množství finančních prostředků je vázáno v aktivech a nezhodnocují se, což má za následek nižší rentabilitu. Úkolem manažerů je tedy najít určitou shodu mezi těmito dvěma ukazateli.

3.2.1 Běžná likvidita

Někdy také označována jako likvidita III. stupně. Tento ukazatel, jak uvádí Kislingerová a kol. (2010, s. 104) představuje, kolikrát jsou krátkodobé závazky pokryty oběžným majetkem. Doporučená hodnota by se měla nacházet v rozmezí 1,6 až 2,5.

Podle Knápkové, Pavelkové a Štekera (2013, s. 91) patří mezi krátkodobé cizí zdroje krátkodobé závazky a krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

3.2.2 Pohotová likvidita

Mnohdy označována jako likvidita II. stupně. Růčková (2011, s. 50) uvádí, že při poměru čitatele ke jmenovateli v poměru 1:1 by byl podnik schopen hradit své závazky a nemusel by za tímto účelem prodávat zásoby. Mezi přijatelné lze zařadit i hodnoty do výše 1,5.

Kislingerová a kol. (2010, s. 104, 105) i Valach a kol. (1999, s. 111) se shodují na tom, že oběžná aktiva by v tomto případě měla být upravena o nejméně likvidní části oběžných aktiv, což jsou zásoby a nedobytné pohledávky, případně také pohledávky po splatnosti.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

3.2.3 Hotovostní likvidita

V některé literatuře také označována jako okamžitá nebo jako likvidita I. stupně. Mezi krátkodobý finanční majetek zařazuje Růčková (2011, s. 49) peníze na běžném účtu, jiných účtech a v hotovosti, dále obchodovatelné cenné papíry a šeky. Jako nejnižší a zároveň kritickou hodnotu uvádí autorka 0,2. U tohoto druhu likvidity platí, že nedosáhnutí doporučených hodnot nemusí znamenat finanční problém, protože společnost může využívat kontokorentních účtů, což nemusí být na první pohled patrné.

$$\text{Hotovostní likvidita} = \frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

3.2.4 Čistý pracovní kapitál

Tento rozdílový ukazatel popisuje Knápková, Pavelková a Šteker (2013, s. 83) jako rozdíl mezi oběžným majetkem a krátkodobými cizími zdroji. Jedná se o ukazatel, který má značný vliv na platební schopnost společnosti a ovlivňuje likviditu. Jako ČPK se označuje ta část oběžného majetku, která je financována dlouhodobými zdroji.

3.3 Ukazatele aktivity

Růčková (2011, s. 60) zmiňuje, že podle ukazatelů aktivity lze měřit, jak je společnost schopna využívat investované finanční prostředky. Jedná se o ukazatele, které většinou vyjadřují počet obrátek nebo dobu obratu. Díky těmto ukazatelům si společnost může ověřit, zda efektivně hospodaří s aktivy.

3.3.1 Doba obratu pohledávek

Tento ukazatel podle Knápkové, Pavelkové a Šteker (2013, s. 105) udává dobu, po kterou se kapitál nachází ve formě pohledávek. Jedná se o dobu, po kterou musí průměrně dodavatel čekat, dokud mu nebude od odběratele zapláceno. Autoři dále radí srovnat vypočtenou hodnotu s dobou splatnosti závazků. Pokud je doba inkasa pohledávek větší, zvyšuje se tím neschopnost hradit závazky a vzniká potřeba nových úvěrů, což přináší náklady navíc.

Růčková (2011, s. 61) doporučuje jako nejlepší hodnotu tohoto ukazatele běžnou dobu splatnosti faktur.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}} \times 360$$

3.3.2 Doba obratu závazků

Dle Šoljakové (2006, s. 68) tento ukazatel vyjadřuje dobu od vzniku závazku po jeho úhradu. Růčková (2011, s. 61) dodává, že se jedná o důležitý ukazatel, který informuje věřitele o tom, jak společnost dodržuje své obchodně úvěrové závazky.

Knápková, Pavelková a Šteker (2013, s. 105) i Režňáková a kol. (2011, s. 48) se shodují na tom, že pro podnik je výhodnější, když doba obratu závazků je delší než doba obratu pohledávek. Díky tomuto časovému nesouladu může podnik využít dodavatelský úvěr pro financování výrobního cyklu.

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}} \times 360$$

3.3.3 Rychlost obratu pohledávek

Tímto ukazatelem, jak uvádí Wild (2008, s. 551), lze zjistit, jak často dokáže společnost převádět své pohledávky na peníze. Vysoký obrat pohledávek je příznivý, protože signalizuje, že společnost neváže mnoho prostředků na účtech pohledávek. Autor ale také upozorňuje, že příliš vysoký obrat může být výsledkem zkrácené doby splatnosti pohledávek, což může mít negativní vliv na objem prodeje.

$$\text{rychlost obratu pohledávek} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}}$$

3.3.4 Rychlost obratu závazků

Z výpočtu ukazatele vyplývá, kolikrát za období dojde k úhradě vzniklých závazků. Jedná se o výpočet počtu obrátek.

$$\text{rychlost obratu závazků} = \frac{\text{tržby}}{\text{závazky}}$$

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1 PŘEDSTAVENÍ FIRMY GETEC SPOL. S R.O.

Firma Getec spol. s r.o. vznikla na základě společenské smlouvy a do obchodního rejstříku byla zapsána 16.12.1993. U vzniku stáli čtyři společníci, mezi nimiž byl i současný jednatel pan Kovářik.

Společnost sídlí v Kloboukách u Brna a v současné době ji vlastní a řídí dva společníci (zároveň jednatelé), kterými jsou pan Kovářik a pan Kovářik ml. Hodnota základního kapitálu činí 102 000 Kč a je tvořena vklady společníků v poměru 75 % pan Kovářik a 25 % pan Kovářik ml.

Za více než 21 let svého trvání si společnost získala dobré jméno nejen v Kloboukách u Brna, ale i v jeho okolí. Díky mnohaleté praxi a kvalitně odvedené práci má již mnoho spokojených zákazníků.

Předmět podnikání:

- Montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny
- Vodoinstalatérství, topenářství
- Měření znečišťujících a pachových látek, ověřování množství emisí skleníkových plynů a zpracování rozptylových studií
- Provádění staveb, jejich změn a odstraňování
- Projektová činnost ve výstavbě

Společnost začala nově poskytovat montáže, prodej, revizi a poradenství ke komínovým systémům. Dále společnost nabízí vypracování žádostí o dotaci, projekci, montáž a následný servis k projektu Zelená úsporám. V rámci tohoto projektu je možné získat dotaci na solární systémy, tepelná čerpadla a spotřebiče na biomasu.

Obrázek 1 Logo, adresa a fotografie sídla firmy (www.getec.cz)

Společnost má jednak své vlastní zakázky, ale účastní se i některých zakázek jako subdodavatel. Momentálně takto spolupracuje se dvěma většími stavebními firmami,

které se účastní větších stavebních projektů (stavby a opravy bytových i nebytových domů apod.).

Společnost má v majetku všechno potřebné vybavení a přístroje, které jsou třeba k zajištění poskytovaných služeb. V majetku je například evidováno ruční a elektrické nářadí, svářečky, měřicí a diagnostické přístroje, vybavení potřebné k montážím, počítačový software pro projektování a další.

Pro společnost v současné době pracuje 11 zaměstnanců. Za posledních deset let se jedná o nejnižší počet, například v roce 2006 zde pracovalo 18 zaměstnanců. Dva zaměstnanci zajišťují a připravují zakázky, jeden provádí projektovou a revizní činnost, jedna zaměstnankyně zajišťuje dodávky zboží a materiálu a prodává v prodejně, ostatní jsou instalatéri a topenáři.

Podniková prodejna se nachází přímo v sídle firmy a je zde možné zakoupit vodoinstalační materiál, odpadní systémy, zařízení do koupelen, topenářský materiál, plynoinstalační materiál, solární systémy a komínové systémy. Z kapacitních důvodů je v prodejně vystaveno pouze základní zboží. Zboží specifické a větších rozměrů se objednává u výrobců nebo dodavatelů až na žádost zákazníka. Mezi dodavatele patří velkoobchod Ptáček, Ricom Gas, Gienger, Vips Gas, Intercom a další dodavatelé.

V minulých letech společnost získala zakázky na opravy některých významných institucí v okrese. Účastnila se například modernizace nemocnice a polikliniky v Břeclavi, nemocnice ve Valticích, nemocnice v obci Počátky a základní školy v Kobylí. Dále se zúčastnila výstavby nových bytových domů v Brně na ulici Kopečná a Cornovova. Významnou zakázkou byly práce na úpravě skladové haly a kancelářských prostor pro firmu Tabák plus. Zvláště hrdá je pak společnost na účast při stavbě nového autobusového nádraží v Kloboukách u Brna, které bylo oceněno v soutěži Stavba Jihomoravského kraje 2013.

Informace o firmě Getec spol. s r.o. byly získány z Výročních zpráv, internetových stránek www.getec.cz a z informací od zaměstnankyně.

2 FINANČNÍ ANALÝZA

Pro lepší představu o finanční situaci ve firmě Getec spol. s r.o. byla provedena vertikální a horizontální analýza výkazu rozvaha, dále byly vypočítány ukazatele likvidity a aktivity. Analýza byla provedena na základě účetních výkazů a interních informací společnosti za sledované období, tedy za roky 2011, 2012 a 2013.

Společnost nemá povinnost ověřovat závěrku auditorem a výkazy sestavuje ve zjednodušeném rozsahu. Výkaz zisku a ztráty je sestaven v druhovém členění. Účetní závěrka neobsahuje výkaz cash-flow, ani přehled o změnách vlastního kapitálu. Výkazy rozvaha a výkazy zisku a ztráty sestavené v tisících Kč za všechny sledované roky jsou uvedeny v příloze této práce.

2.1 Vertikální a horizontální analýza rozvahy

Tabulka 1 ukazuje procentuální složení majetkové struktury společnosti a procentuálně vyjádřené meziroční změny. Čistá hodnota aktiv se ve sledovaných letech pohybovala v rozmezí mezi 8 až 10 miliony Kč. Protože se jedná o společnost, která poskytuje zejména služby, tak větší podíl na aktivech má oběžný majetek. Dlouhodobý majetek měl v roce 2013 pouze čtvrtinový podíl.

Společnost nemá žádný nehmotný majetek. Asi dvě třetiny z hodnoty dlouhodobého hmotného majetku připadají na stavby, zbytek je tvořen samostatnými movitými věcmi a drobným dlouhodobým hmotným majetkem. Hmotný majetek je již téměř z poloviny odepsán. Mírné zvýšení položky dlouhodobého hmotného majetku bylo způsobeno nákupem samostatných movitých věcí. Dlouhodobý finanční majetek zahrnuje pouze majetkovou účast ve výši 20 % v jiné společnosti.

Největší podíl v oběžném majetku, a zároveň v celých aktivech, mají krátkodobé pohledávky. Hodnota pohledávek ve sledovaných letech klesá, meziroční pokles je průměrně o 20 %. V důsledku poklesu pohledávek klesala také celková hodnota aktiv. Společnost nemá žádné dlouhodobé pohledávky.

Zásoby mají druhý nejvyšší podíl na aktivech a v průběhu let dochází k jejich růstu. Zásoby jsou tvořeny pouze materiálem na skladě. Mezi finanční majetek jsou zařazeny peníze v hotovosti a na bankovním účtu.

Tabulka 1 *Vertikální a horizontální analýza majetkové struktury (vlastní zpracování)*

	2011	2012	2013	2012/2011	2013/2012
AKTIVA CELKEM	100%	100%	100%	-12%	-6%
Dlouhodobý majetek	20%	23%	25%	2%	0%
Dlouhodobý nehmotný majetek	0%	0%	0%	-	-
Dlouhodobý hmotný majetek	18%	21%	23%	2%	0%
Dlouhodobý finanční majetek	2%	2%	2%	0%	0%
Oběžná aktiva	80%	76%	74%	-16%	-7%
Zásoby	20%	26%	28%	11%	5%
Krátkodobé pohledávky	56%	48%	42%	-24%	-17%
Krátkodobý finanční majetek	4%	3%	4%	-40%	41%
Časové rozlišení	0%	1%	1%	80%	-26%

Procentuální rozbor finanční struktury společnosti představuje Tabulka 2. Na první pohled je patrné, že společnost z 80 % financuje svá aktiva z cizích zdrojů. Největší podíl na cizích zdrojích mají dlouhodobé závazky, které jsou tvořeny závazky ke společníkům. Od roku 2012 společnost nevyužívá k financování bankovní úvěry. Druhý největší podíl na pasivech mají krátkodobé závazky, které ale ve sledovaných letech zaznamenaly pokles. Zisky, které společnost vytvořila v letech 2011 a 2012, byly celé převedeny z výsledku hospodaření běžného období do výsledku hospodaření minulého období. V roce 2013 společnost dosáhla ztráty, která byla způsobena velkými osobními náklady a nedostatečně velkou přidanou hodnotou. Jiné položky vlastního kapitálu se v průběhu sledovaného období nezměnily.

Tabulka 2 *Vertikální a horizontální analýza finanční struktury (vlastní zpracování)*

	2011	2012	2013	2012/2011	2012/2013
PASIVA CELKEM	100%	100%	100%	-12%	-6%
Vlastní kapitál	13%	17%	16%	14%	-13%
Základní kapitál	1%	1%	1%	0%	0%
Kapitálové fondy	0%	0%	0%	-	-
Výsledek hospodaření MO	11%	14%	17%	8%	15%
Výsledek hospodaření BO	1%	2%	-2%	95%	-207%
Cizí zdroje	87%	83%	83%	-16%	-5%
Dlouhodobé závazky	47%	51%	52%	-5%	-2%
Krátkodobé závazky	39%	33%	31%	-27%	-10%
Bankovní úvěry	1%	0%	0%	-100%	-
Časové rozlišení	0%	0%	1%	-	0%

2.2 Ukazatele likvidity

Z ukazatelů vypočítaných v rámci běžné likvidity vyplývá, že hodnota oběžných aktiv pokrývá dvakrát krátkodobé závazky. Společnost se tedy pohybuje v doporučeném rozmezí, které je určeno v rozmezí od 1,5 do 2,5. Lze říci, že likvidita se drží na neutrálním stupni a společnost dává přednost jistotě před výnosem.

Pohotová likvidita 1 je vypočítána jako podíl oběžného majetku bez zásob ke krátkodobým závazkům. Takto vypočtené hodnoty se pohybují okolo horní doporučené hranice, která je stanovena jako 1,5. Někteří autoři ale doporučují pro výpočet pohotové likvidity odečíst od hodnoty oběžného majetku jeho nejméně likvidní složky, což jsou zásoby a pohledávky po splatnosti. Podle tohoto doporučení byla vypočítána pohotová likvidita 2. Při porovnání těchto dvou likvidit je vidět, že z důvodu velkého objemu pohledávek po splatnosti vznikly poměrně velké rozdíly v ukazatelích. Z druhého výpočtu pohotové likvidity vyplývá, že krátkodobé závazky by mohly být splaceny pouze tehdy, pokud by byla prodána část zásob.

Ukazatel hotovostní likvidity překračuje doporučené hodnoty, které jsou stanoveny v rozmezí 0,2 až 0,5. Z ekonomického pohledu lze říci, že společnost neefektivně využívá své prostředky, když je nechává ležet na bankovním účtu místo toho, aby byly investovány a přinášely společnosti výnosy.

Tabulka 3 *Ukazatele likvidity ve sledovaných letech (vlastní zpracování)*

	2011	2012	2013
Běžná likvidita	2,02	2,33	2,39
Pohotová likvidita 1	1,51	1,55	1,48
Pohotová likvidita 2	0,98	0,84	0,89
Hotovostní likvidita	0,10	0,08	0,13

Hodnoty čistého pracovního kapitálu, vypočítané v Tabulce 4, jsou ve všech letech kladné a je vidět pokles, meziročně asi o 200 tisíc Kč. ČPK je poměrně vysoký, což je způsobeno vázaností množství kapitálu v oběžných aktivech. Takto vázaný kapitál nepřináší majitelům výnos, ale na druhou stranu snižuje provozní riziko. Ukazatel ČPK potvrzuje, co již naznačovaly ukazatele likvidity, a sice že společnost využívá konzervativní strategii financování. Tato strategie se projevuje tak, že velká část oběžného majetku je kryta dlouhodobými zdroji. Tento přístup lze přičítat relativně nestabilní a špatné ekonomické situaci, která se v odvětví stavebnictví vyskytuje již od roku 2009.

Tabulka 4 Vývoj čistého pracovního kapitálu (vlastní zpracování)

	2011	2012	2013
Čistý pracovní kapitál (v tis. Kč)	4 043	3 831	3 614

2.3 Ukazatele aktivity

Ukazatele vycházejí ze vzorců uvedených v kapitole 3.3 v teoretické části. Mezi tržby byly zahrnuty tržby za zboží a výkony. Při výpočtech s krátkodobými pohledávkami byly brány pouze hodnoty pohledávek z obchodního styku, protože následný ukazatel vyjadřuje dobu, která uplyne od vystavení faktury odběrateli do jejího zaplacení. V krátkodobých závazcích bylo počítáno se závazky z obchodních vztahů.

Doba obratu pohledávek se ve společnosti pohybuje okolo 100 dnů. S ohledem na to, že faktury jsou vystavovány s maximálně 30 denní splatností lze říci, že odběratelé často porušují dohodnuté obchodní podmínky a faktury platí se zpožděním.

Ve všech sledovaných letech docházelo k tomu, že společnost platila své závazky dříve, než inkasovala peníze od odběratelů. Tento stav nebyl pro společnost příliš pozitivní a velký rozdíl mezi dobou placení a dobou inkasa plateb by společnost mohl přivést do finančních potíží. Z důvodu časového nesouladu mezi úhradou od odběratelů a úhradou dodavatelům bylo drženo více peněz na bankovním účtu, než by za jiných okolností bylo třeba. Tuto skutečnost již potvrdil také ukazatel hotovostní likvidity, který byl ve dvou letech i dvakrát větší, než je doporučená hodnota.

Z ukazatelů rychlosti obratu vyplývá, že pohledávky se přeměnily opět na peníze třikrát až čtyřikrát během roku, závazky pak pětkrát až sedmkrát. Nejvyšší obratovosti bylo dosaženo v roce 2012, kdy se pohledávky přeměnily na peníze čtyřikrát a závazky sedmapůlkrát. Tento pozitivní vývoj bohužel nevydržel v roce 2013, kdy se obratovost závazků snížila.

Tabulka 5 Ukazatele aktivity ve sledovaných letech (vlastní zpracování)

	2011	2012	2013
Doba obratu pohledávek (dny)	116,51	89,29	94,11
Rychlost obratu pohledávek	3,09	4,03	3,83
Doba obratu závazků (dny)	73,50	47,88	62,67
Rychlost obratu závazků	4,90	7,52	5,74

3 ANALÝZA POHLEDÁVEK VE FIRMĚ GETEC SPOL. S R.O.

3.1 Popis pohledávek

Jak již ukázala Tabulka 1, firma Getec spol. s r.o. neevidovala ve sledovaných letech žádné dlouhodobé pohledávky. Všechny evidované pohledávky byly krátkodobé, tedy se splatností do jednoho roku.

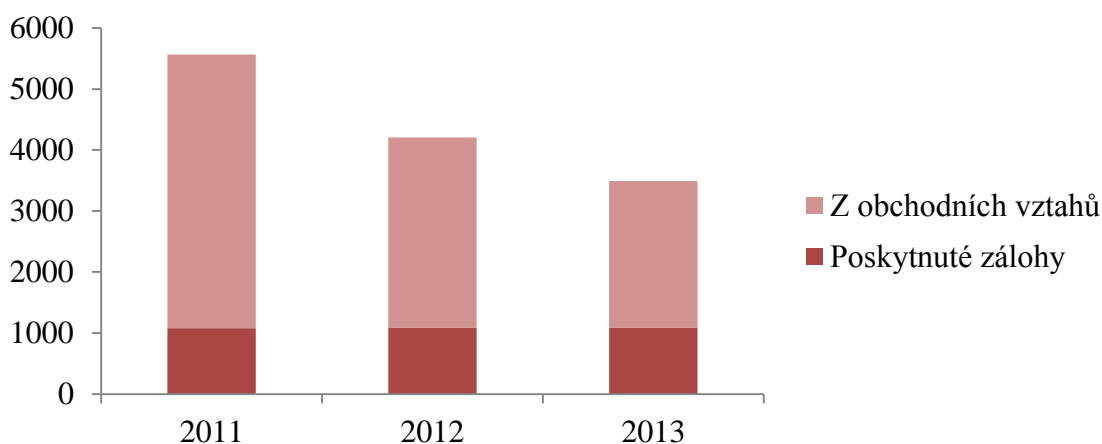
Krátkodobé pohledávky se dále člení na pohledávky z obchodních vztahů a na poskytnuté zálohy, jak ukazuje Tabulka 6. Jako poskytnuté zálohy jsou vykazovány platby předem, které vyžadují někteří dodavatelé.

Zatímco výše poskytnutých záloh se v průběhu sledovaného období příliš neměnila, pohledávky z obchodních vztahů klesaly. Společnosti se nepodařilo získat tolik zakázek, aby udržela pohledávky alespoň na úrovni předchozích let. V důsledku menšího počtu zakázek vzrostla konkurence mezi firmami, které byly nuceny snížit své ceny, což ovlivnilo výši pohledávek. Celý sektor stavebnictví zažíval ve sledovaném období krizi a firma Getec spol. s r.o. kopíruje trend, který se v tomto sektoru vyskytl.

Tabulka 6 *Struktura krátkodobých pohledávek a jejich procentuální podíl ve sledovaných letech (vlastní zpracování)*

	2011		2012		2013	
	v tis. Kč	% podíl	v tis. Kč	% podíl	v tis. Kč	% podíl
Krátkodobé pohledávky	5 563	100%	4 206	100%	3 492	100%
- z obchodních vztahů	4 483	81%	3 120	74%	2 410	69%
- poskytnuté zálohy	1 080	19%	1 086	26%	1 082	31%

Pro lepší přehlednost byla data z Tabulky 6 zpracována do následujícího sloupcového grafu. Na první pohled je vidět výrazný meziroční pokles v objemu pohledávek z obchodních vztahů. Pokles mezi roky 2011 a 2012 byl ve výši 30 %, následující rok se jednalo o 23 %. Z absolutního vyjádření vyplývá, že pohledávky z obchodních vztahů během dvou let klesly o 2 miliony Kč.

Obrázek 2 *Struktura krátkodobých pohledávek ve sledovaných letech (vlastní zpracování)*

Na základě seznamu vydaných faktur byla vytvořena Tabulka 7, která ukazuje hodnoty vydaných faktur za jednotlivé roky. Faktury jsou dále rozděleny podle úkonů, na základě kterých byly vydány.

Nejvíce faktur bylo vydáno za prodej výrobků a výkonů, což jsou zejména činnosti, které obsahují stavební a instalátéřské práce a montáž výrobků. Faktury za prodej zboží vznikají při prodeji v podnikové prodejně. Mezi služby patří zejména revize a projektová činnost. U těchto faktur byl mezi lety 2011 a 2012 zaznamenán největší pokles, a to z toho důvodu, že ve snaze přilákat více odběratelů se společnost rozhodla nabízet projekční práce k některým zakázkám zdarma.

Tabulka 7 *Struktura a objem vydaných faktur ve sledovaných letech v tis. Kč (vlastní zpracování)*

	2011	2012	2013
Faktury vydané celkem	14 943	12 572	9 044
- FV za vlastní výrobky a výkony	13 925	11 736	8 492
- FV za prodej zboží	743	708	449
- FV za služby	275	128	103

3.2 Stav pohledávek k 31.12.2011

K poslednímu dni účetního období roku 2011 byly krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů rozděleny na základě interních účetních informací do Tabulky 8. Pohledávky jsou nejprve rozděleny na ty, které jsou do splatnosti a na ty, které jsou po splatnosti. Pohledávky po splatnosti jsou dále rozděleny do pěti skupin podle počtu dní, které od data splatnosti uplynuly. Samostatně jsou vykázány pohledávky promlčené. Tabulka obsahuje

jak vyjádření v tisících Kč, tak procentuální podíl na celkové hodnotě pohledávek z obchodních vztahů.

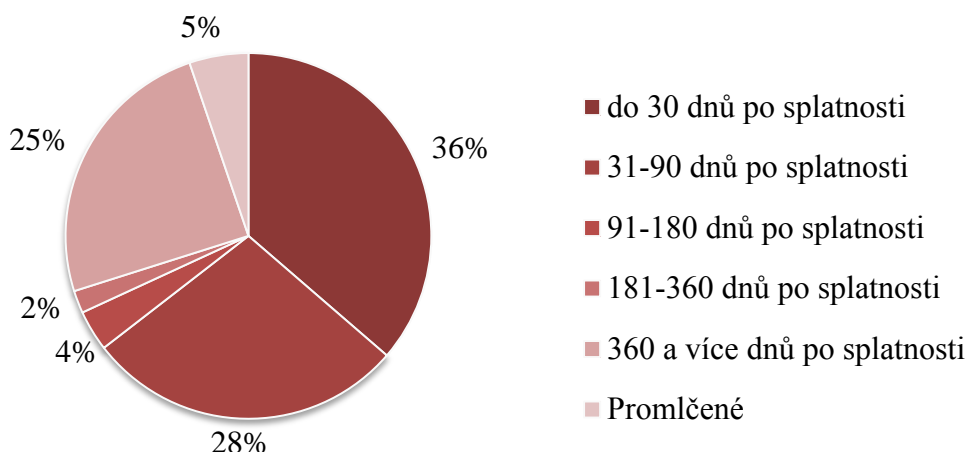
K 31.12.2011 byly vykazovány pohledávky z obchodních vztahů ve výši 4,483 miliony Kč. Téměř polovina z těchto pohledávek, konkrétně 2,105 milionů Kč, byla již po splatnosti. Tato situace není pozitivní, protože poukazuje na to, že mnoho odběratelů má problémy hradit své závazky. Společnost by situaci neměla podcenit a měla by se snažit, aby se kvůli opožděným úhradám nedostala sama do platebních problémů.

Tabulka 8 Stav pohledávek k 31.12.2011 (vlastní zpracování)

	v tis. Kč	% podíl
Pohl. z obchodních vztahů celkem	4 483	100%
Do lhůty splatnosti	2 378	53%
Po lhůtě splatnosti	2 105	47%
- do 30 dnů po splatnosti	765	17%
- 31-90 dnů po splatnosti	593	13%
- 91-180 dnů po splatnosti	76	2%
- 181-360 dnů po splatnosti	42	1%
- 360 a více dnů po splatnosti	519	12%
- Promlčené	110	2%

Následující výšečový graf ukazuje procentuální podíl jednotlivých skupin pohledávek po splatnosti na celkových pohledávkách z obchodního styku po splatnosti. Největší podíl tvoří pohledávky po splatnosti do 30 dnů, což lze hodnotit pozitivně. Je totiž pravděpodobné, že dlužník pouze zapomněl uhradit nebo se úhrada z nějakého důvodu o několik dní zpozdila. Druhý nejvyšší podíl mají pohledávky, které nebyly uhrazeny ani během druhého a třetího měsíce po splatnosti. Tyto pohledávky již mohly způsobit ve společnosti problémy, a proto je v tento okamžik nutné začít komunikovat s dlužníkem a snažit se přinutit ho k zaplacení.

Graf dále ukazuje, že čtvrtina pohledávek není zaplacená ani po roce od své splatnosti. Tato situace určitě nebyla pro společnost příjemná, protože u těchto pohledávek se šance na úhradu velmi rychle snižuje. Pětiprocentní podíl mají pohledávky promlčené.

Obrázek 3 *Struktura pohledávek po splatnosti k 31.12.2011 (vlastní zpracování)*

3.3 Stav pohledávek k 31.12.2012

Také k 31.12.2012 byly krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů rozčleněny na pohledávky do lhůty splatnosti a po lhůtě splatnosti. Následně jsou pohledávky z obchodních vztahů rozděleny podle doby, která uběhla od jejich splatnosti.

K poslednímu dni roku 2012 byly vykázány pohledávky z obchodních vztahů ve výši 3,120 milionů Kč. Jak již bylo vidět v kapitole 3.1, výše pohledávek z obchodních vztahů meziročně klesala. Naproti tomu se však výše pohledávek po splatnosti téměř nezměnila a pohybuje se lehce nad 2 miliony Kč. V důsledku toho se zvýšil procentuální podíl pohledávek po splatnosti ze 47 % na 65 %.

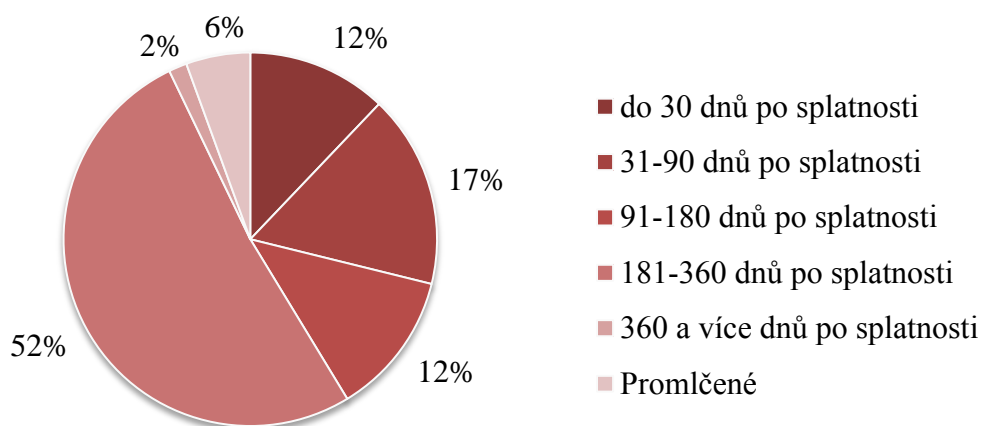
Tabulka 9 *Stav pohledávek k 31.12.2012 (vlastní zpracování)*

	v tis. Kč	% podíl
Pohl. z obchodních vztahů celkem	3 120	100%
Do lhůty splatnosti	1 089	35%
Po lhůtě splatnosti	2 031	65%
- do 30 dnů po splatnosti	246	8%
- 31-90 dnů po splatnosti	340	11%
- 91-180 dnů po splatnosti	253	8%
- 181-360 dnů po splatnosti	1 047	34%
- 360 a více dnů po splatnosti	32	1%
- Promlčené	113	4%

Z hodnot v Tabulce 9 byl sestaven výšečový graf, který přehledněji zobrazuje podíly jednotlivých skupin pohledávek po splatnosti na celkových pohledávkách po splatnosti. Oproti předešlému roku se snížil podíl pohledávek po splatnosti do 30 i 90 dnů.

Za pozitivní lze označit pokles pohledávek po splatnosti nad 360 dnů. Po písemných upomínkách se podařilo společnosti přimět některé odběratele k uhrazení dlužných částek.

Nárůst zaznamenaly pohledávky po splatnosti do 180 a 360 dnů. Většina pohledávek v těchto dvou skupinách byla za jedním odběratelem, který se pravděpodobně dostal do finančních problémů a nebyl schopen splatit faktury, které vznikly v průběhu února až srpna 2012.

Obrázek 4 *Struktura pohledávek po splatnosti k 31.12.2012 (vlastní zpracování)*

3.4 Stav pohledávek k 31.12.2013

Tak jako v předešlých sledovaných letech, tak ani v roce 2013 neevidovala společnost žádné dlouhodobé pohledávky. Analyzovány byly pouze krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů. Rozdělení podle doby splatnosti bylo učiněno do stejných skupin jako v předchozích sledovaných letech.

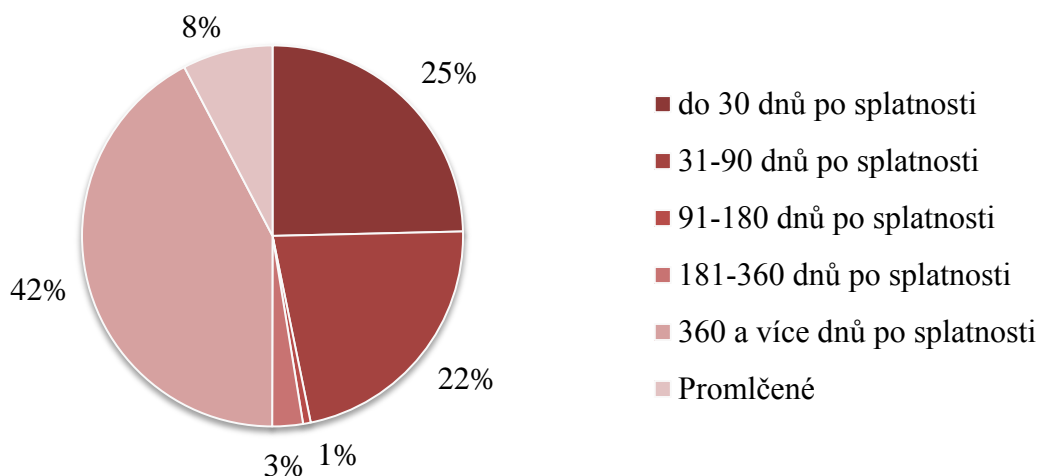
Společnost vykazovala k poslednímu dni účetního období 2013 pohledávky z obchodních vztahů přibližně o milion Kč nižší, než o rok dříve. Snížily se jak pohledávky do lhůty splatnosti, tak pohledávky po splatnosti. V absolutním vyjádření se jedná o snížení asi půl milionu Kč u obou položek. V důsledku toho zůstal procentuální podíl na celkové hodnotě nezměněn a pohledávky po lhůtě splatnosti tvoří více než polovinu celkových pohledávek z obchodních vztahů, konkrétně 64 %.

Tabulka 10 Stav pohledávek k 31.12.2013 (vlastní zpracování)

	v tis. Kč	% podíl
Pohl. z obchodních vztahů celkem	2 410	100%
Do lhůty splatnosti	871	36%
Po lhůtě splatnosti	1 539	64%
- do 30 dnů po splatnosti	379	16%
- 31-90 dnů po splatnosti	341	14%
- 91-180 dnů po splatnosti	10	0%
- 181-360 dnů po splatnosti	40	2%
- 360 a více dnů po splatnosti	651	27%
- Promlčené	118	5%

Strukturu pohledávek po splatnosti ukazuje následující graf, který vychází z hodnot v Tabulce 10. Oproti roku 2012 došlo ke zvýšení pohledávek po splatnosti do 30 a do 90 dnů. Toto zvýšení bylo důsledkem velkého objemu vystavených faktur ke konci roku 2012, jak již ukázal ukazatel aktivity, průměrně jsou pohledávky hrazeny až 3 měsíce po splatnosti. Naproti tomu velký pokles zaznamenaly pohledávky po splatnosti 91-180 dnů a 181-360 dnů. Některé z těchto pohledávek byly uhrazeny, neuhrazené pohledávky se přesunuly do skupiny po splatnosti nad 360 dnů.

Největší nárůst zaznamenala skupina pohledávek, které jsou po splatnosti více než 360 dnů. Tento nárůst způsobily pohledávky za dvěma odběrateli, které vznikly již v průběhu roku 2012 a stále nejsou uhrazeny. V absolutním vyjádření dluží tito dva odběratelé za faktury z roku 2012 dohromady přibližně 580 tisíc Kč, což je 90 % z hodnoty ve skupině po splatnosti nad 360 dnů.

Obrázek 5 Struktura pohledávek po splatnosti k 31.12.2013 (vlastní zpracování)

3.5 Stav pohledávek podle odběratelů k 31.12.2013

Podle interních informací o vydaných fakturách byla zpracována Tabulka 11, která ukazuje pět největších dlužníků, které společnost k 31.12.2013 evidovala. Odběratelé jsou označeni písmeny abecedy A-E a údaje jsou uvedeny v tisících Kč. V tabulce je uvedena celková hodnota pohledávek, která je dále rozdělena na pohledávky do splatnosti a po splatnosti. Pohledávky po splatnosti jsou dále rozděleny do čtyř skupin podle dnů a na promlčené pohledávky.

Odběratelem A je stavební firma, pro kterou společnost pracuje jako subdodavatel. Za tímto odběratelem společnost evidovala pohledávky do splatnosti i po splatnosti. Odběratel A není v příliš dobré finanční situaci, pohledávky hradí poněkud nepravidelně a zejména podle toho, kdy on sám získá peníze od svých odběratelů. Vzhledem k tomu, že hodnota pohledávek po splatnosti nad 360 dnů je téměř půl milionu Kč, měla by společnost trvat na uhrazení alespoň části pohledávek a hledat vhodné prostředky, kterými by oddálila blížící se promlčení dobu.

Odběratelem B je opět stavební firma, se kterou společnost několikrát bezproblémově spolupracovala, ale poté odběratel přestal platit i komunikovat. Jedná se celkem o 5 pohledávek, které budou promlčeny v roce 2015 a 2016. Protože majitele není možné zastihnout, nabízí se pouze dvě možnosti, a sice obrátit se na soud nebo podat návrh na vyhlášení konkurzu.

S odběratelem C společnost spolupracuje již řadu let, jedná se o velkou stavební firmu, která pravidelně oslovuje společnost s nabídkou spolupráce na jejích zakázkách. Lze říci, že tento odběratel je spolehlivý a své závazky hradí včas nebo jen s týdenním zpožděním. Co se týče pohledávek po splatnosti 31 a více dnů, zde se jedná o desetinu z již zaplacených faktur, kterou odběratel hradí až s ročním nebo i dvouletým zpožděním. Tato podmínka se sjednává již ve smlouvě o dílo a odběratel C se tak snaží pojistit, aby v případě poruchy nebo problémů společnost závadu opravila. Byť tyto později hrazené desetiny z fakturovaných částek netvoří příliš velkou částku, pro přehlednější vykazování by na tyto částky mohla být vystavena zvláštní faktura s roční nebo dvouletou splatností a tyto pohledávky by poté byly vykazovány jako dlouhodobé do splatnosti.

Pod písmenem D je uveden odběratel, živnostník, který společnosti dluží již od roku 2007 a jehož pohledávka se v roce 2010 stala promlčenou. Společnost dlužníka upomínala pouze písemně, k soudnímu vymáhání nedošlo. Tento dlužník tedy může namítat promlčení,

a proto již nebude možné pohledávku vymoci. Ze zásady opatrnosti by proto pohledávka měla být odpisem z rozvahy vyřazena a evidována pouze na podrozvaze.

Odběratelem E je akciová společnost, které společnost za provedené práce fakturovala v celkové částce 170 tisíc Kč. Odběratel část zaplatil, ale 40 tisíc Kč zůstává stále nezaplaceno.

Tabulka 11 *Stav pohledávek k 31.12.2013 u pěti největších dlužníků*
v tis. Kč (vlastní zpracování)

	A	B	C	D	E
Celkem	1 211	118	712	33	40
Do lhůty splatnosti	232	0	514	0	0
Po lhůtě splatnosti	979	118	198	33	40
- do 30 dnů po splatnosti	176		120		
- 31-180 dnů po splatnosti	333		20		
- 181-360 dnů po splatnosti			5		40
- 360 a více dnů po splatnosti	470	118	53		
- Promlčené				33	

4 SYSTÉM ŘÍZENÍ A VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK

Jak ukázala analýza pohledávek, firma Getec spol. s r.o. má mnoho pohledávek po splatnosti. Tato skutečnost s sebou nese hned dvě negativa. Za prvé je v pohledávkách vázáno velké množství kapitálu, který by mohl být využit a zhodnocován jinak - například by mohl být obnoven již odepsaný majetek. Za druhé se zvyšujícím se počtem neuhrazených pohledávek roste nejistota, že budou uhrazeny.

Dalo by se předpokládat, že společnost, která má v několika po sobě jdoucích letech množství pohledávek po splatnosti, již bude znát a využívat různé metody vymáhání pohledávek. Taková společnost by se také měla snažit lépe zajistit nově vznikající pohledávky a předcházet tak vzniku pohledávek po splatnosti.

Firma Getec spol. s r.o. není ve vymáhání pohledávek po splatnosti příliš aktivní. Hlavním důvodem pasivity je, že zde není určen člověk, který by se sledováním pohledávek a jejich případným vymáháním zabýval. Společnost také nemá vytvořenou žádnou směrnici, která by stanovovala postup při vymáhání pohledávek.

Faktury vystavuje zaměstnankyně, která prodává v prodejně. Tato zaměstnankyně také zaznamenává všechny pohledávky do ekonomického softwaru DUNA. Tento software umožňuje evidenci pohledávek, a díky propojení plateb s fakturou lze sledovat, které pohledávky jsou již zaplacené zcela, které vůbec a které pouze částečně.

Na konci měsíce jsou všechny účetní doklady, včetně faktur vydaných, předány účetní k zaúčtování. Účetnictví společnosti zpracovává externí účetní firma. Tato varianta představuje pro společnost především úsporu mzdových nákladů. Hlavním úkolem externí účetní je vést účetnictví a podávat daňová přiznání. Nelze proto očekávat, že by účetní upozorňovala a sledovala nezaplacené pohledávky.

4.1 Vznik pohledávek

Pohledávky ve společnosti vznikají na základě vydaných faktur. Po vykonané činnosti je vydána faktura, která obsahuje částky jak za vykonané služby, tak za použitý materiál. V případě zakázek, na kterých se pracuje i několik měsíců, jsou vydávány faktury měsíčně. Pokud jsou fakturovány stavební a montážní práce plátcí DPH, pak faktura DPH neobsahuje a jedná se o režim přenesení daňové povinnosti. V ostatních případech (prodej FO, prodej zboží) je na faktuře uvedena i 21% DPH.

4.2 Informace o odběratelích

Společnost má jak pravidelné, tak náhodné odběratele a jedná se jak o právnické, tak i o fyzické osoby. Svě zákazníky společnost nijak neprověřuje, čímž zvyšuje riziko nezaplacení ještě před vystavením faktury. Bylo by proto vhodné zjistit si platební morálku odběratele, zejména toho nového. Na základě získaných informací by mohly být určeny takové platební podmínky, aby riziko nezaplacení bylo minimalizováno.

Pracovnice, která faktury vystavuje, vede v počítači seznam odběratelů, ve kterém je evidovaný každý odběratel, kterému bylo někdy fakturováno. Odběratelé jsou zde identifikováni na základě IČO, případně podle jiného přiděleného čísla.

Pravdivost základních informací, jako je název, adresa, jméno jednatele a IČO, lze zdarma ověřit v obchodním rejstříku na stránkách www.justice.cz. V obchodním rejstříku jsou také zveřejněny účetní závěrky a důležité listiny. Základní informace o živnostnících lze vyhledat v živnostenském rejstříku, který je zdarma dostupný například na adrese www.zivnostensky-rejstrik.cz. Zda se jedná o spolehlivého plátce DPH lze ověřit na stránkách Ministerstva financí ČR po zadání DIČ.

Další informace o odběratelích lze získat v Obchodním věstníku a v Centrálním registru dlužníků. Přístup do Obchodního věstníku je zpoplatněn částku 4000 Kč bez DPH za rok, což nebude pro firmu Getec spol. s r.o. pravděpodobně příliš lákavé, navíc informace o osobách v konkurzu lze najít i na stránkách www.justice.cz. Pokud by společnost chtěla investovat nějaké peníze do informačních registrů, pak se nabízí Centrální registr dlužníků. Za poplatek 50 Kč za jedno vyhledání lze získat informace o bonitě a platební historii fyzických i právnických osob.

4.3 Pravidla pro obchodní úvěr

Společnost nemá stanoveno v jakých případech nabídnout odběratelům nákup na obchodní úvěr a v jakých případech požadovat platbu ihned. Obecně lze říci, že faktury jsou vystavovány ve všech případech, kromě drobných nákupů uskutečněných v prodejně.

Délka obchodního úvěru by měla být odvozena od plánu výdajů nebo podle předpokládaných nákladů na cizí zdroje. Společnost ale délku splatnosti faktur převzala od podobných firem a poskytuje splatnost od 14 do 30 dnů. Čtrnáctidenní splatnost se dává na faktury pro fyzické osoby a až měsíční splatnost je poskytována právnickým osobám.

Náklady na obchodní úvěr do hodnoty faktury nijak nevstupují, úvěr se tedy odběratelům poskytuje zdarma.

Aby nezaplacené pohledávky nenarostly do nepřiměřené výše, lze je redukovat pomocí úvěrového limitu. Konkrétní podmínky pro tento limit nejsou ve společnosti stanoveny, přesto v některých případech k jeho použití dochází. Například, pokud zákazník chodí často do prodejny nakupovat, ale nehradí již vystavené faktury, není mu další prodej umožněn, dokud alespoň část pohledávek neuhradí.

Úvěrový limit je vhodné zavést u odběratelů, kterým se fakturuje pravidelně. Při analýze pohledávek ale bylo zjištěno, že pravidelnými odběrateli jsou pouze firmy, pro které společnost pracuje jako subdodavatel. Zavedení limitů u těchto odběratelů by nemuselo mít požadované účinky a spíše by mohlo ohrozit budoucí spolupráci. Ostatním PO a FO je většinou fakturováno pouze jednou.

Poskytování skonta lze určitě označit za zajímavý motivační prostředek. Společnost slevy za dřívější zaplacení ale neposkytuje. V současné době, kdy společnost odběratelům stanovuje nejnižší možnou cenu, aby v boji s konkurencí uspěla, by případné skonto znamenalo snížení zisků, které si už firma nemůže dovolit.

4.4 Zajištění pohledávek

4.4.1 Smlouva

Zakázky, které mají významnou hodnotu nebo které jsou nějak specifické, společnost zajišťuje smlouvou o dílo. Smlouva určuje, kdo je dodavatel a kdo odběratel, vymezuje předmět smlouvy a stanovuje dohodnutou cenu a její úhradu. Následně je stanoven obsah a rozsah dohodnutých prací a je určen termín začátku a dokončení. Ve smlouvě jsou také řešeny sankce, pokud by jedna ze stran porušila dohodnuté podmínky ve smlouvě. Součástí smlouvy je také příloha, kde jsou podrobně rozepsány všechny práce a podrobně je specifikován i materiál.

4.4.2 Záloha

Společnost od svých zákazníků peníze předem nepožaduje. Požadování záloh by pro společnost mohlo být vhodné zejména u zakázek s vyšší hodnotou a v případech, kdy zákazník požaduje instalaci speciálního a drahého materiálu, který musí být nejprve objednan u dodavatele. Podmínky zaplacení zálohy a její výši je dobré upravit již

ve smlouvě, pokud se sepisuje. Placení záloh přináší výhody pro obě strany obchodního vztahu. Společnost navíc získá peníze, ze kterých může uhradit alespoň část nákladů spojených se zakázkou. Pro zákazníka je výhoda ta, že celková vyfakturovaná částka se snižuje o zaplacené zálohy a doplatek pak již není tak velký.

4.4.3 Smluvní pokuty

Pokud společnost s odběratelem uzavírá smlouvu o dílo, pak jsou v ní stanoveny také smluvní pokuty, které zavazují odběratele, pokud se s platbou opozdí. Smluvní pokuta by tak měla sloužit jako prevence a nutit odběratele platit včas.

V praxi se společnosti příliš nedaří tyto smluvní pokuty získávat. Jedním z důvodů je obava, že při neustálém požadování zaplacení pokuty by mohla být narušena dobrá pověst společnosti. Na druhé straně je ale možné pomocí příslibu prominutí pokuty odběrateli, pokud zaplatí například do týdne od obdržení písemné upomínky s touto informací, získat alespoň původně fakturovanou částku.

4.4.4 Směnka

Nespornou výhodou směnky je, že v případě nezaplacení může věřitel podat směnečnou žalobu a v poměrně krátkém čase bude soudem vydán platební rozkaz. Pokud ale směnka nebude obsahovat všechny zákonem stanovené náležitosti, pak bude neplatná.

Ve společnosti se se směnkou zatím nesešli. Pokud odběratel nemůže včas zaplatit, například z důvodu finančních problémů, ale má snahu problém řešit, je mu ze strany společnosti nabídnut splátkový kalendář. Pokud by ale některý dlužník společnosti směnku za svůj dluh nabídl, pak by jejím přijetím společnost mohla zajistit nesplacenou pohledávku.

4.4.5 Pojištění

V ČR pojištění pohledávek nabízí například společnost Atradius a Euler Hermes. Je možné pojistit jednoho dodavatele, ale i pouze jednu fakturu, případně si vybrat nějaký jiný program, který pojišťovny nabízí. Pojišťovny obecně požadují spoluúčast ve výši 15 až 20 % z hodnoty pojištěné pohledávky a výše pojistného se pohybuje od 0,5 do 1 % z pojištěné hodnoty.

Své pohledávky společnost nijak nepojišťuje. Určitě není třeba zajišťovat pojištěním každou pohledávku. Jako vhodné by se jevilo pojistit klíčovou pohledávku v řádu stovek

tisíc Kč. Pokud by se společnost pro tuto možnost rozhodla, musela by počítat s náklady navíc, ale zase by si mohla být jistá, že většinu částky bude mít uhrazenou.

4.4.6 Faktoring

Využívání faktoringu není v oblasti stavebnictví příliš časté a ani vhodné. Faktoringovou spoluprací není možné realizovat v případech, kdy jsou pohledávky spojeny se smlouvami o dílo, přijatými zálohami a v případech, kdy se uplatňují zápočty. Tato forma zajištění tedy není pro společnost vhodná.

4.5 Opravné položky a odpisy

V důsledku toho, že společnost nemá zpracovanou vnitřní směrnici, která by upravovala pohledávky, nejsou stanovena pravidla pro tvorby opravných položek a odpisů pohledávek. Společnost tedy netvoří opravné položky ani odpisy k pohledávkám.

Ze zásady opatrnosti by bylo vhodné účtovat o opravných položkách i odpisech. Účetnictví potom bude poskytovat pravdivější obraz o stavu pohledávek.

4.5.1 Opravné položky k pohledávkám

Vzhledem k tomu, že k 1.1.2014 vstoupila v platnost novelizace k zákonu o rezervách, je nutné rozdělit zákonné opravné položky pro pohledávky vzniklé do konce roku 2013 a na ty, které vznikly až v roce 2014. Zásadní změny se dotkly pouze opravných položek tvořených podle § 8a, kam ale patří většina pohledávek.

Obecné podmínky, které je nutné splnit, aby vůbec mohly být zákonné opravné položky tvořeny, byly popsány již v kapitole 1.5.1 v teoretické části. Zákon o rezervách dále rozděluje opravné položky do čtyř skupin a stanovuje konkrétní podmínky:

- **Opravné položky za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 8)**

Společnost by mohla tvořit OP až do výše 100 % rozvahové hodnoty pohledávky, pokud by ji přihlásila u soudu řádně a ve stanovené lhůtě. Podle výsledků insolvenčního řízení by se OP následně zrušila nebo upravila. Společnost zatím žádné pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásila, proto OP podle § 8 nemůže tvořit.

- **Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31.12.1994 (§8a)**

Následující tabulka znázorňuje přehled změn, ke kterým v důsledku novelizace došlo. Nově lze tvořit první OP k pohledávkám, které jsou po splatnosti déle jak

18 měsíců. Celou rozvahovou hodnotu pohledávky pak lze zaúčtovat na OP po třech letech od splatnosti. Výhodou je, že byla zrušena podmínka zahájit soudní, správní nebo rozhodčí řízení, kterou byla tvorba OP podmínována.

Společnost nezahájila k žádné z pohledávek žádné řízení, proto k pohledávkám po splatnosti vzniklých do konce roku 2013 lze tvořit OP maximálně ve výši 20 %. Pokud si společnost u pohledávek vzniklých v roce 2014 a později nesjedná promlčecí lhůtu delší, než je obecná tříletá, pak se stane, že OP ve výši 100 % nebude moci tvořit. K promlčeným pohledávkám nelze tvořit OP, a OP již vzniklé je nutné před promlčením zrušit.

Na základě těchto podmínek by k 31.12.2013 mohla být vytvořena zákonná OP k pohledávkám ve výši 73 440 Kč.

Tabulka 12 *Přehled zákonných opravných položek k pohledávkám (Martínková, 2014)*

Splatnost	Pohledávky do roku 2013		Pohledávky od roku 2014
Nad 6 do 12 měsíců	20 %	Nelze u pohledávek nad 200.000 Kč	0 %
Nad 12 do 18 měsíců	33 %	Jen při zahájení soudního, správního či rozhodčího řízení	0 %
Nad 18 do 24 měsíců	50 %	Jen při zahájení soudního, správního či rozhodčího řízení	50 %
Nad 24 do 30 měsíců	66 %	Jen při zahájení soudního, správního či rozhodčího řízení	50 %
Nad 30 do 36 měsíců	80 %	Jen při zahájení soudního, správního či rozhodčího řízení	50 %
Nad 36 měsíců	100 %	Jen při zahájení soudního, správního či rozhodčího řízení	100 %

- **Opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh (§ 8b)**

Společnost dosud takové pohledávky nevidovala.

- **Opravné položky podle § 8c**

Společnost může tvořit OP až ve výši 100 % neuhrazené hodnoty k pohledávce, jejíž rozvahová hodnota nepřesahuje částku 30 000 Kč a je po splatnosti více než 12 měsíců. Další podmínkou je, aby celková hodnota pohledávek, ke kterým je tvořena OP podle tohoto paragrafu, nepřesáhla 30 000 Kč vůči jednomu dlužníkovi za aktuální zdaňovací období (Česko, 1992).

Účetní OP by v současné době nemohly být tvořeny, protože společnost nemá vytvořenou vnitřní směrnici, která by stanovovala pravidla pro tyto OP.

4.5.2 Odpisy pohledávek

Podle § 24 odst. 2 písm. y) zákona o daních z příjmů lze daňově odepsat pohledávky, o kterých bylo účtováno ve výnosech a tento výnos byl zdaněn a k takovým pohledávkám, ke kterým lze tvořit zákonné OP. Společnost by podle tohoto ustanovení mohla například daňově odepsat celou hodnotu pohledávky za dlužníka, který byl právnickou osobou a zanikl bez nástupce.

Výhodou účetních odpisů je, že lze odepsat pohledávky promlčené. Dále se často odepisují pohledávky, které mají nízkou hodnotu a jejichž vymáhání by nebylo efektivní. Díky účetnímu odpisu by společnost mohla přesunout z rozvahy do podrozvahy všechny promlčené pohledávek, které k 31.12.2013 činily 118 tisíc Kč. Tímto účetním zápisem by došlo ke snížení rozvahové hodnoty pohledávek, a ty by přestaly být nadhodnoceny.

4.5.3 Zápočet

V minulosti již společnost několikrát zápočtu využila a vyrovnala tak pohledávku se závazkem, které byly za stejným dlužníkem/věřitelem. Společnost tuto možnost nevyužívá ani tak k tomu, aby „uhradila“ pohledávky po splatnosti, ale spíše k tomu, aby nemusely být 2x přeposílány peněžní prostředky. O zápočtu je ve společnosti účtováno přes pomocný účet Vnitřní zúčtování. Pokud není pohledávka a závazek ve stejné výši, vzniká jedné straně nedoplatek. Pokud ale ve stejné výši jsou, pak žádný rozdíl není. Společnost využívá jednostranného zápočtu a dodavateli zasílá pouze písemné vyjádření.

4.6 Vymáhání

4.6.1 Písemná upomínka

Společnost své dlužníky nejprve upomíná pomocí emailu. Jedná se o velmi rychlý a levný způsob, který se využívá v období dva až tři týdny po splatnosti. Pokud i nadále není pohledávka uhrazena dochází k zasílání jednoho až dvou upomínkových dopisů.

Vhodné by bylo zaslat ještě třetí dopis s názvem poslední upomínka – pokus o smír, který by ovšem měl být psán poněkud důrazněji než předchozí dopisy. V pokusu o smír by měla být opět zmíněna dlužná částka, a navíc připočítány smluvní pokuty a další vzniklé náklady (poštovné). Nově stanovená doba splatnosti by měla být pouze několik dní. Dlužník by měl být také upozorněn, že pokud nedojde k zaplacení, může být pohledávka předána k soudnímu vymáhání. Tento poslední dopis je nutné poslat doporučeně.

4.6.2 Telefonický a osobní kontakt

Telefonický kontakt se využívá jako alternativa k emailové upomínce zejména v případech, kdy odběratel nemá nebo neuvede emailovou adresu. Odběratel je upozorněn, že je jeho pohledávka již po splatnosti a je vyzván, aby dlužnou částku v brzké době uhradil. K osobním schůzkám dochází zejména u pohledávek s vyšší hodnotou a osobních jednání se účastní jeden z jednatelů.

4.6.3 Uznání dluhu

Ve společnosti dochází k využívání uznání dluhu za pomoci splátkového kalendáře nebo pomoci úhrad části dluhu. Pokud ale dlužník neplatí nic, měla by společnost stvrdit uznání dluhu písemně. Dokument musí obsahovat charakteristické informace o dlužníku a věřiteli, dále by měl být specifikován sám dluh a jeho výše. V poslední řadě je vhodné určit nové datum splatnosti a na závěr je nutný podpis dlužníka.

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, uznáním dluhu se promlčecí doba prodlužuje na deset let. Další výhodou uznání dluhu je, že pokud by pohledávka opět nebyla uhrazena, může se společnost obrátit na soud, kde bude mít výhodnější postavení a nebude muset složitě prokazovat vznik pohledávky. Lze uznat i dluh, který je již promlčený, čehož by mohla společnost využít a pokusit se získat uznání dluhu i od odběratelů s promlčenými pohledávkami.

4.6.4 Inkasní kancelář

Společnost by své pohledávky po splatnosti mohla předat k vymáhání soukromé inkasní kanceláři. Při využití inkasní agentury by sice společnosti vznikaly náklady navíc, ale pouze v případě, že by se podařilo pohledávku vymoci. Například Central Europe Credit s.r.o. stanovuje svou provizi od 10 % do 30 % z vymožené částky a v závislosti na tom, jak dlouho je pohledávka po splatnosti.

Inkasní agentury také často nabízejí odkup pohledávek, dlouhodobou správu pohledávek, soudní a exekuční řešení pohledávek a sjednávání vhodných zápočtů pohledávek.

4.6.5 Soudní vymáhání

Prvním krokem je podání žaloby, ve které musí být označeni účastníci (název, právní forma, sídlo a identifikační číslo) a uveden předmět žaloby. Současně se žalobou by

společnost musela zaplatit soudní poplatek, který je stanoven procentuální sazbou z žalované částky a další náklady by byly vynaloženy na advokáta.

V rámci žaloby může společnost požadovat po dlužníkovi také úhradu nákladů, které jí vznikly navíc (soudní poplatky, náklady na advokáta). Pokud ale dlužník i přes rozhodnutí soudu nezaplatí, vzniknou ve společnosti další zbytečné náklady. Pravděpodobně z této obavy společnost zatím k soudnímu vymáhání nepřistoupila.

Na základě analýzy odběratelů v kapitole 3.5 v praktické části se jako vhodné k soudnímu vymáhání jeví pohledávky za odběrateli B a E.

4.6.6 Insolvenční řízení

Pokud by se některý z dlužníků ocitl v insolvenční situaci, společnost bude vyzvána, aby přihlásila své pohledávky. K přihlášce je nutné přiložit výpis z obchodního rejstříku věřitele a kopie dokumentů, které dokládají informace uvedené v přihlášce. Přihláška se podává na předepsaném tiskopise u příslušného insolvenčního soudu a ve stanovené lhůtě.

Společnost může také sama podat návrh na prohlášení insolvence u některého ze svých dlužníků. V takovém případě je nutné mít důkazy o úpadku dlužníka a uvést i další dva věřitele, kterým odběratel dluží. Soud může od navrhovatele požadovat zálohu na náklady řízení až ve výši 50 000 Kč.

5 DOPORUČENÍ PRO FIRMU GETEC SPOL. S R.O.

Výsledky finanční analýzy ukázaly, že většina vypočítaných ukazatelů se pohybuje v doporučených hodnotách. Problém nastal pouze u ukazatelů aktivity, kde je doba obratu závazků kratší než doba obratu pohledávek. Zlepšením a urychlením inkasa pohledávek by společnost mohla ukazatel doby obratu pohledávek snížit. V rámci doporučení proto navrhuji řešení, která by mohla snížit množství pohledávek po splatnosti. Peníze získané z inkasa pohledávek by společnost měla dále investovat, aby nebyly příliš ovlivněny a zvýšeny hodnoty v ukazatelích likvidity.

Společnost by nejprve měla určit člověka, který by dohlížel na evidované pohledávky a řešil vymáhání neuhrazených pohledávek. Navrhuji, aby tímto člověkem byl jeden z jednatelů. Díky ekonomickému softwaru, ve kterém jsou pohledávky vedeny, může průběžně a jednoduše kontrolovat jejich stav a platební morálku odběratelů. Tato kontrola by měla být prováděna minimálně jednou týdně, aby mohlo být případné upomínání odběratelů a následné vymáhání pohledávek zahájeno včas.

Doporučila bych, aby si společnost stanovila plán výdajů a podle něj přizpůsobila délku splatnosti faktur. Ještě před vystavením faktury by společnost měla prověřit odběratele v některém z veřejných rejstříků. Zejména odběratele, kterým se fakturuje více než 20 000 Kč, bych doporučovala prověřit i v Centrálním registru dlužníků. Pokud by společnost měla pochyby o bonitě odběratele, mohla by požadovat platbu v hotovosti. Při vyhledávání v Centrálním registru dlužníků je nutné počítat s menšími vedlejšími náklady, viz kapitola 4.2 v praktické části.

V závislosti na množství potřebného materiálu a náročnosti prací by společnost měla po zákazníkovi požadovat zálohy. Následně si společnost může sama určit, zda bude požadovat část zálohy ještě před zahájením prací, průběžně během prací nebo například polovinu předpokládané hodnoty v polovině prací. Součet záloh by měl být alespoň jedna třetina z kalkulované částky. V návaznosti na rozhodnutí o záloze musí společnost odběrateli vystavit zálohovou fakturu. Konečná faktura sice obsahuje celkovou částku, ale odběratel doplácí pouze rozdíl mezi touto a již zaplacenou částkou.

Plošné zavedení úvěrového limitu nepovažuji vzhledem k nepravdivosti odběratelů jako příliš vhodné. Zachovala bych pouze zavádění individuálních limitů pro odběratele, kteří nakupují, ale neplatí. Naopak využívání vzájemného zápočtu pohledávek a závazků

za stejnou osobou hodnotím jako výhodné a doporučuji, aby ho společnost využívala i nadále.

Doporučuji, aby společnost vytvořila směrnici k pohledávkám, a stanovila tak pravidla pro účtování o OP a odpisech pohledávek. Na tvorbě této směrnice by se měli podílet jak jednatelé, tak i účetní. Společnost si může účetní OP a odpisy pohledávek určit podle svého uvážení, například podle zkušeností s neuhrazenými pohledávkami z minulých let tak, aby účetnictví podávalo věrný a poctivý obraz o skutečnosti. Naproti tomu podmínky vykazování zákonných OP a odpisů k pohledávkám stanovuje zákon o rezervách a zákon o daních z příjmů, proto zde účetní jednotka příliš na výběr nemá. Účtování o zákonných OP a odpisech pohledávek není povinné, proto se může společnost sama rozhodnout, zda o nich bude nebo nebude účtovat. Toto rozhodnutí musí být také uvedeno ve směrnici.

Doporučila bych, aby si společnost našla inkasní kancelář, které by předávala pohledávky, které není sama schopna do dvou měsíců vymoci. Pokud by ani inkasní kancelář nevy mohla některé pohledávky, pak by bylo možné ještě podat žalobu k soudu. V obou případech by společnosti vznikly náklady navíc. V případě inkasní kanceláře se jedná o několik procent z vymožené částky. V případě soudní žaloby se jedná o poplatek a náklady na advokáta. Existuje zde ale možnost, že v případě úspěšného soudního řízení a vymožení dlužné částky, zaplatí náklady řízení dlužník.

Pokud by společnost nechtěla využívat služeb inkasní kanceláře, pak doporučuji vyžadovat uznání dluhu zejména od odběratelů, jejichž pohledávky jsou po splatnosti více než 1 rok. Dále by se společnost mohla pokusit získat uznání dluhu i od odběratelů s promlčenými pohledávkami. Společnost by dlužníkům mohla již předepsaný dokument předložit při osobním setkání, nebo ho zaslat poštou či emailem a požadovat zpětné zaslání podepsaného dokumentu.

Bez ohledu na zavedení nových zajišťovacích prostředků navrhuji rozšířit okruh odběratelů, od kterých bude požadována platba v hotovosti na všechny, kterým bude fakturováno do 5 000 Kč. Spolu s tímto opatřením by bylo efektivní zavést možnosti platit platební kartou v sídle společnosti. Toto opatření by určitě zákazníci přivítali a mělo by i pozitivní vliv na inkaso pohledávek. Bohužel, i v tomto případě by bylo nutné počítat s náklady navíc. Banka si totiž bude za každou provedenou transakci účtovat poplatky.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na analýzu pohledávek ve firmě Getec spol. s r.o. Již při prvním pohledu do výkazu rozvaha bylo vidět, že tato společnost má v pohledávkách vázáno velké množství kapitálu. Při podrobnější analýze výkazů rozvahy bylo zjištěno, že pohledávky ve sledovaných letech tvořily okolo 50 % z hodnoty celkových aktiv. Z vypočítaných ukazatelů likvidity a ČPK vyplynulo, že společnost využívá konzervativní strategii financování a drží na bankovním účtu více peněz, než by bylo nezbytně nutné. Takto se společnost brání případné platební neschopnosti, do které by se mohla kvůli opožděným platbám od odběratelů dostat. Problémy s inkasem pohledávek předznamenal již ukazatel doby obratu pohledávek, který se ve sledovaných letech pohyboval mezi 89 až 116 dny.

Následně při analýze samotných pohledávek bylo zjištěno, že až 65 % z celkové hodnoty pohledávek je po splatnosti. Procentuální podíly pohledávek po splatnosti se ve skupinách podle doby splatnosti ve sledovaných letech poměrně různí.

Z analýzy současného systému zajišťování a vymáhání pohledávek bylo zjištěno, že ve společnosti nejsou stanovena pravidla pro řízení pohledávek. Není také vytvořena směrnice pro účtování o opravných položkách a odpisech, proto o nich do této doby účtováno nebylo a dochází tak k porušení účetního principu.

Bakalářská práce proto obsahuje přehled možných zajišťovacích a vymáhacích prostředků. Tyto prostředky byly nejprve v teoretické části obecně charakterizovány, v praktické části pak byly aplikovány na řízení ve firmě Getec spol. s r.o. V praktické části byly také shrnuty informace k tvorbě opravných položek a odpisům k pohledávkám, ze kterých by měla vycházet účetní směrnice.

V závěru práce byla pro společnost navržena řešení, díky kterým by mohlo být lépe inkasováno od odběratelů, snížila by se doba obratu pohledávek a klesl by podíl pohledávek po splatnosti. Ne všechna navrhovaná řešení se obejdou bez vynaložení nákladů navíc. Náklady jsou většinou stanoveny procentuální částkou z hodnoty pohledávky a byly uvedeny u každého návrhu.

Celá práce byla předána jednatelům firmy, aby posoudili navrhovaná opatření a zhodnotili, které návrhy mohou být ve firmě realizovány.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ, 2003. *Pohledávky - vzory smluv a podání*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 128 s. ISBN 80-247-0581-8.
- BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ, 2007. *Pohledávky: právně, daňově, účetně*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 135 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
- DOLEČEK, Marek, 2014. Zánik pohledávek. In: *BusinessInfo.cz* [online]. Praha: CzechTrade, 1.1.2014 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pohledavky-ppbi-51112.html#!&chapter=4>
- KISLINGEROVÁ, Eva a kol., 2010. *Manažerské finance*. 3. vyd. V Praze: C. H. Beck, 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.
- KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER, 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 236 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- KOUT, Petr a Tomáš LÍBAL, 2013. *Komplikované účetní případy a jejich daňové dopady*. 1. vyd. Praha: VOX, 288 s. ISBN 978-80-87480-13-7.
- KOVANICOVÁ, Dana, 2012. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.
- MARTÍNKOVÁ, Michaela, 2014. Zákonné opravné položky k pohledávkám v roce 2014. In: *Portál Pohoda* [online]. Jihlava: Stormware, 14.3.2014 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/zakonne-opravne-polozky-k-pohledavkam-v-roce-2014/>
- PASEKOVÁ, Marie, 2007. *Účetní výkazy v praxi*. 1. vyd. Praha: Kernberg, 210 s. ISBN 978-80-903962-6-5.
- PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER, 2011. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení*. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 119 s. ISBN 978-80-7263-678-5.
- REŽŇÁKOVÁ, Mária a kol., 2010. *Řízení platební schopnosti podniku*. 1. vyd. Praha: Grada, 191 s. ISBN 978-80-247-3441-5.
- RŮČKOVÁ, Petra, 2011. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 143 s. ISBN 978-80-247-3916-8.

SVATOŠOVÁ, Jana a Jana TRÁVNÍČKOVÁ, 2012. *Účtová osnova, české účetní standardy, postupy účtování pro podnikatele 2012*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 367 s. ISBN 978-80-7263-729-4.

ŠANTRŮČEK, Jaroslav, 2005. *Pohledávky, jejich cese a hodnota*. 2., aktualiz. vyd. V Praze: Oeconomica, 198 s. ISBN 80-245-0873-7.

ŠOLJAKOVÁ, Libuše, 2006. *Slovník účetních pojmů: překlad z ČJ do AJ a NJ : výklad českých pojmů : slovní spojení používané v praxi*. 1. vyd. Praha: ASPI, 316 s. ISBN 80-7357-197-8.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, 2013. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 1. vyd. Praha: Grada, 264 s. ISBN 978-80-247-4702-6.

VALACH, Josef a kol., 1999. *Finanční řízení podniku*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 324 s. ISBN 80-86119-21-1.

VOZŇÁKOVÁ, Iveta, 2004. *Efektivní řízení pohledávek*. 1. vyd. Praha: Grada, 122 s. ISBN 80-247-0770-5.

WILD, John J., 2008. *Financial accounting: information for decisions*. 4th ed. Boston: McGraw-Hill, 580 s. ISBN 0-07-304375-3.

Právní předpisy:

ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563/zneni-20140101>

ČESKO. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500/zneni-20150101>

ČESKO. České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. In: *Business.center.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89/zneni-20140101>

ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90/zneni-20140101>

ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586/zneni-20150101>

ČESKO. Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-191/zneni-20140101>

ČESKO. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1964-40/zneni-20130101>

ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-513/zneni-20130701>

ČESKO. Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-593/zneni-20150101>

Interní materiály:

Webové stránky firmy Getec spol. s r.o. Dostupné z: <http://getec.cz/>

Účetní závěrka firmy Getec spol. s r.o. za roky 2011, 2012, 2013

Přehled vydaných faktur a přehled nezaplacených faktur za roky 2011, 2012, 2013

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČPK Čistý pracovní kapitál

MO Minulé období

BO Běžné období

ZK Základní kapitál

VH Výsledek hospodaření

ZC Zůstatková cena

DM Dlouhodobý majetek

FV Faktura vydaná

OP Opravné položky

BČ Běžná činnost

IČO Identifikační číslo

PO Právnícká osoba

FO Fyzická osoba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 <i>Logo, adresa a fotografie sídla firmy (www.getec.cz)</i>	35
Obrázek 2 <i>Struktura krátkodobých pohledávek ve sledovaných letech (vlastní zpracování)</i>	42
Obrázek 3 <i>Struktura pohledávek po splatnosti k 31.12.2011 (vlastní zpracování)</i>	44
Obrázek 4 <i>Struktura pohledávek po splatnosti k 31.12.2012 (vlastní zpracování)</i>	45
Obrázek 5 <i>Struktura pohledávek po splatnosti k 31.12.2013 (vlastní zpracování)</i>	46

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 <i>Vertikální a horizontální analýza majetkové struktury (vlastní zpracování)</i>	38
Tabulka 2 <i>Vertikální a horizontální analýza finanční struktury (vlastní zpracování)</i>	38
Tabulka 3 <i>Ukazatele likvidity ve sledovaných letech (vlastní zpracování)</i>	39
Tabulka 4 <i>Vývoj čistého pracovního kapitálu (vlastní zpracování)</i>	40
Tabulka 5 <i>Ukazatele aktivity ve sledovaných letech (vlastní zpracování)</i>	40
Tabulka 6 <i>Struktura krátkodobých pohledávek a jejich procentuální podíl ve sledovaných letech (vlastní zpracování)</i>	41
Tabulka 7 <i>Struktura a objem vydaných faktur ve sledovaných letech v tis. Kč (vlastní zpracování)</i>	42
Tabulka 8 <i>Stav pohledávek k 31.12.2011 (vlastní zpracování)</i>	43
Tabulka 9 <i>Stav pohledávek k 31.12.2012 (vlastní zpracování)</i>	44
Tabulka 10 <i>Stav pohledávek k 31.12.2013 (vlastní zpracování)</i>	46
Tabulka 11 <i>Stav pohledávek k 31.12.2013 u pěti největších dlužníků v tis. Kč (vlastní zpracování)</i>	48
Tabulka 12 <i>Přehled zákonných opravných položek k pohledávkám (Martínková, 2014)</i>	54

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I Rozvaha firmy Getec v tis. Kč za roky 2011, 2012 a 2013

Příloha P II Výkaz zisku a ztráty firmy Getec v tis. Kč za roky 2011, 2012 a 2013

**PŘÍLOHA P I: ROZVAHA FIRMY GETEC V TIS. KČ ZA ROKY 2011,
2012 A 2013**

	2011	2012	2013
Aktiva celkem	10 019	8 842	8 327
Pohledávky za upsaný ZK	0	0	0
Dlouhodobý majetek	2 021	2 063	2 063
DMN	0	0	0
DHM	1 841	1 883	1 883
DFM	180	180	180
Oběžná aktiva	7 998	6 707	6 211
Zásoby	2 033	2 258	2 377
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0
Krátkodobé pohledávky	5 563	4 206	3 492
-- z obchodních vztahů	4 483	3 120	2 410
-- poskytnuté zálohy	1 080	1 086	1 082
Krátkodobý finanční majetek	402	243	342
Časové rozlišení	40	72	53
Pasiva celkem	10 059	8 842	8 327
Vlastní kapitál	1 309	1 492	1 296
Základní kapitál	102	102	102
Kapitálové fondy	1	1	1
Rez. Fondy	0	0	0
Výsledek hospodaření MO	1 112	1 206	1 389
Výsledek hospodaření BO	94	183	-196
Cizí zdroje	8 750	7 350	6 970
Rezervy	0	0	0
Dlouhodobé závazky	4 733	4 474	4 373
Krátkodobé závazky	3 955	2 876	2 597
-- z obchodních vztahů	2 828	1 673	1 605
Bankovní úvěry	62	0	0
Časové rozlišení	0	0	61

**PŘÍLOHA P II: VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY FIRMY GETEC V TIS.
KČ ZA ROKY 2011, 2012 A 2013**

	2011	2012	2013
Tržby za zboží	1 310	1 219	1 052
Náklady na prodané zboží	908	0	0
Obchodní marže	402	1 219	1 052
Výkony	12 542	11 360	8 167
Výkonová spotřeba	8 857	8 069	6 294
Přidaná hodnota	4 087	4 510	2 925
Osobní náklady	3 954	4 192	3 294
Daně a poplatky	22	25	26
Odpisy	9	18	28
Tržby z prodeje DM a materiálu	115	0	0
ZC prodaného DM a materiálu	1	0	0
Ostatní provozní náklady	15	8	4
Provozní VH	201	267	-427
Ostatní finanční výnosy	0	26	0
Ostatní finanční náklady	107	113	82
Finanční VH	-107	-87	-82
VH z BČ	94	180	-509
Mimořádné výnosy	0	3	313
Mimořádné náklady	0	0	0
VH z mimořádné činnosti	0	3	313
VH za účetní období	94	183	-196
VH před zdaněním	94	183	-196